

Samen de diepte in

bodem & ondergrond in de Omgevingswet

Status document	Definitief
Contactpersoon	Meinie Naus
Datum	04-11-2019
Kenmerk	N015-1263231EVF-V02-baw-NL

Samenvatting interviews warme overdacht Drenthe

Inleiding

Aanleiding en doel

In de eerste fase van het regioproject Drenthe is de huidige samenwerking op het gebied van bodem en ondergrond tussen regionale overheden in kaart gebracht en is geïventariseerd welke behoeften er zijn in relatie tot de verschuiving van taken en rollen met de komst van de Omgevingswet.

Om deze doelen te bereiken zijn er interviews gehouden met de Drentse gemeenten, provincie en RUD. In deze notitie zijn de belangrijkste bevindingen van de interviews weergegeven. Voor details verwijzen wij naar de samenvattingen van de separate interviews.

Gevolgd proces

Elk interview duurde ongeveer anderhalf uur en per interview waren er meerdere mensen van de organisatie aanwezig om een zo compleet beeld te krijgen. Wij hebben ambtenaren van de volgende overheden geïnterviewd¹:

- RUD (ambtenaren en MT)
- Provincie Drenthe
- Gemeente Meppel
- Gemeente Assen
- Gemeente Aa en Hunze
- Gemeente Coevorden en Emmen (gezamenlijk)
- Gemeente Tynaarlo
- Gemeente Noordenveld
- Gemeente De Wolden en Hogeveen (gezamenlijk)
- Gemeente Midden-Drenthe
- Gemeente Westerveld

Ten behoeve van de interviews is een gespreksleidraad opgesteld, deze is opgenomen in bijlage 1. Tijdens het interview zijn telkens vier onderwerpen aan bod gekomen:

- 1) Organisatie bodemtakenpakket in de huidige situatie
- 2) Voorbereiding op de Omgevingswet
- 3) Overdracht van bodemtaken
- 4) Rol van bodem en ondergrond in ruimtelijke processen

In de oplegnotitie beschrijven wij per onderwerp de belangrijkste conclusies die uit de interviews getrokken kunnen worden. Wij richten ons hierbij voornamelijk op de interviews met de gemeenten.

¹ De gemeente De Wolden en Hogeveen kon niet alle vragen over de voorbereiding op de Omgevingswet tijdens het interview inhoudelijk beantwoorden. Dit onderdeel mist nog uit het interview en zal later worden aangevuld.

Gemeente Borger Odoorn is op 1 oktober 2019 geïnterviewd, maar de resultaten zijn in deze notitie nog niet verwerkt.

1 Organisatie bodemtakenpakket in de huidige situatie

Binnen dit onderwerp zijn gemeenten bevraagd over de organisatie van het bodemtakenpakket in de huidige situatie. Hierbij is specifiek gevraagd naar de invulling van de bodemtaken, samenwerking met RUD, gemeenten en/of provincie en het bodeminformatiebeheer.

De bodemtaken van gemeenten en provincie worden op dit moment uitgevoerd door de RUD. De samenwerking wordt over het algemeen goed beoordeeld (door acht gemeenten genoemd). Hierbij wordt aangegeven dat de RUD inhoudelijk goed advies geeft en wordt ook de meerwaarde gezien van het bundelen van bodemkennis bij de RUD (door vier gemeenten genoemd). Dit laatste is ook door de RUD benoemd. Twee gemeenten hebben ook aangegeven zelf geen bodemkennis meer in huis te hebben en te vertrouwen op de kennis en kunde van de RUD. Vier gemeenten hebben nog wel bodemkennis in huis en kunnen dit gebruiken om zo gericht mogelijk opdracht te geven.

Er zijn echter ook een aantal terugkerende verbeterpunten genoemd. De volgende punten zijn het vaakst genoemd:

- **Afstand tussen gemeente en RUD**
Zes gemeenten hebben aangegeven dat ze afstand ervaren met de RUD vanwege het gebruikte zaaksysteem, het gebrek aan persoonlijk contact en gebrek aan kennis over de lokale situatie. Zo wordt bijvoorbeeld genoemd dat er een behoefte is om een korte vraag te kunnen stellen. Dit is nu lastig, omdat er geen vast aanspreekpunt is en er dan gelijk een zaak voor aangemaakt dient te worden in het zaaksysteem. Een aantal gemeenten geven aan wel met vaste contactpersonen bij de RUD te werken, waardoor de afstand kleiner is. De RUD merkt zelf ook een grotere afstand. Dit merken ze vooral doordat ze soms pas laat in een proces betrokken worden, waardoor het voorkomt dat een initiatief laat in het proces nog gewijzigd of gestopt moet worden
- **Zorgen over levertermijnen**
Vijf gemeenten geven aan dat de RUD de levertermijnen niet altijd halen wat problemen kan veroorzaken voor lopende projecten. De lange levertijden zijn door een gemeente ook in verband gebracht met het gebruikte zaaksysteem. Verder zijn de levertermijnen door een gemeente als zorg ingebracht. Er is namelijk een zorg dat de RUD mogelijk extra taken vanwege de warme overdracht van bodemtaken dan mogelijk ook niet (tijdig) kan uitvoeren
- **Kosten van de RUD**
Door twee gemeenten is genoemd dat de kosten voor de RUD lastig uit te leggen zijn aan de bestuurder, aangezien het niet altijd duidelijk is welke taken uitgevoerd worden voor de genoemde kosten. Dit wordt ook gerelateerd aan de afstand tussen voornamelijk bestuurders en de RUD

In de interviews is ook gevraagd naar het bodeminformatiebeheer. Uit één van de interviews met de RUD kwam naar voren dat er bij de RUD een zorg bestaat over de huidige kwaliteit van het BIS, aangezien de RUD niet weet of alle bodeminformatie aangeleverd wordt. Verder zijn er zorgen over de benodigde veranderingen onder de Omgevingswet. Hierbij zijn er vooral zorgen over het ontsluiten van de informatie, aangezien nog weinig digitaal is, als de overdracht van bodeminformatie van de provincie naar de gemeenten. Drie gemeenten hebben aangegeven dat alle bodemonderzoeken aan de RUD worden doorgestuurd. Twee gemeenten zijn bezig om het archief te digitaliseren of hebben dit al gedaan, maar er zijn ook drie gemeenten die aangeven dat het archief niet gedigitaliseerd is en er nog geen concrete plannen zijn om dit te gaan digitaliseren.

Incidenteel geven gemeenten ook aan meerwaarde te zien in samenwerking met andere gemeenten en/of de provincie. Verder geven gemeenten aan dat de RUD soms als handhaver en soms ook als adviseur aan het begin van een traject betrokken wordt. Vanuit de RUD bestaat de wens om eerder betrokken te worden in projecten.

2 Voorbereiding op de Omgevingswet

Bij dit onderdeel zijn gemeenten gevraagd hoe de voorbereidingen op de Omgevingswet verlopen. Dit is breder dan alleen bodem.

De meeste gemeenten (9x) hebben aangegeven een planning te hebben voor het opstellen van de verplichte producten uit de Omgevingswet (Omgevingsvisies, omgevingsplannen en waar nodig omgevingsprogramma's). In deze planning gaan de gemeenten ervan uit dat bij de invoering van de Omgevingswet (1 januari 2021) alleen de Omgevingsvisie af is en de overige producten zullen volgen. De RUD geeft ook aan te verwachten dat er een overgangperiode zal zijn. Er is één gemeente die al een Omgevingsvisie heeft. Verder geven zes gemeenten aan dat bij de voorbereiding op de Omgevingswet participatie ingezet wordt om te komen tot de Omgevingsvisie of andere producten.

In verband met de relatief korte tijd tot de invoering van de Omgevingswet ligt de focus voor gemeenten op wat geregeld moet worden door de invoering van de Omgevingswet. Hierbij zijn er wel een aantal zorgen over de harde deadlines (5x). Zo is er tot op heden weinig bekend over de eisen aan het DSO en vragen gemeenten zich af of de vergunningverlening adequaat aangepast kan worden. De RUD geeft aan al bezig te zijn met het aanpassen van de vergunningverlening, maar zegt ook nog niet te weten welke aanpassingen aan de indieningsvereisten er nog bij zullen komen.

In de voorbereiding op de Omgevingswet zien alle gemeente (11x) een meerwaarde in samenwerking met andere gemeenten, de provincie en de RUD. Het Omgevingsplatform Drenthe (OPD) wordt in deze context ook vaak genoemd. Via de samenwerking kan er zoveel mogelijk kennis worden uitgewisseld. De RUD zegt dat haar centrale positie ook kansen biedt om een centrale rol in de regio te spelen. Door een aantal gemeenten (6x) wordt de wens uitgesproken om zelf invulling te geven aan de geboden beleidsvrijheid onder de Omgevingswet. Uit het interview met de RUD blijkt dat men benieuwd is naar deze invulling, welke rol de RUD in het proces kan spelen en welke gevolgen dat voor de RUD zal hebben.

Bij acht gemeenten leeft de invoering van de Omgevingswet nog niet breed binnen de organisatie, waarbij er onder andere meer integraal gewerkt zal worden. Sommigen geven ook aan dat dit nog volgt als er meer bekend is over de concrete veranderingen die benodigd zullen zijn. Eén gemeente geeft aan de organisatieverandering al vergaand te hebben doorgevoerd en al integraal te werken. Uit het interview met de RUD blijkt dat er binnen de RUD nog weinig kennis is over de gevolgen van de invoering van de Omgevingswet.

Verder zijn door gemeenten de volgende punten genoemd:

- Meerwaarde van pilot projecten om te oefenen met nieuwe instrumenten, thema's of wijzen van samenwerken
- Wens voor een veranderende rol RUD: hierbij is aangegeven dat een gemeente verwacht dat de RUD onder de Omgevingswet meer rekening zal moeten houden met verschillen in invulling van de beleidsvrijheid bij gemeenten. Dit vraagt om enige flexibiliteit in werkprocessen
- Moeite integreren inhoudelijke milieukennis in omgevingsvisies en/of -plannen: Zo is er nog geen duidelijk beeld over welke milieuaspecten aan bod dienen te komen in de Omgevingsvisie bij één gemeente. Een andere gemeente heeft al een Omgevingsvisie, maar ziet dat dit onvoldoende basis geeft voor een Omgevingsplan. Dit is onder andere te relateren aan benodigde informatie over de milieukwaliteit

3 Overdracht van bodemtaken

Bij dit onderdeel is specifiek gevraagd naar de warme overdracht van bodemtaken. Zo is de overdracht van takenpakket en de locaties besproken. Verder is gevraagd waarin gemeente ondersteund kunnen worden.

Alle gemeenten (11x) geven aan dat er weinig bekend is over de taken die overgedragen zullen worden en welke beleidsvrijheid gemeenten zullen krijgen. Verder geven gemeenten (10x) ook aan dat er geen zicht is op het aantal locaties dat overgedragen zal worden en hoe de bodeminformatie overgedragen zal worden. Er bestaat dan ook een grote behoefte aan duidelijkheid op beide onderwerpen.

De meeste gemeenten (8x) spreken de wens uit dat de RUD de bodemtaken kan gaan uitvoeren. De RUD heeft ook aangegeven de taken uit te kunnen voeren in opdracht van de gemeenten. Hierbij willen sommige gemeenten (3x) wel de geboden beleidsvrijheid kunnen benutten en eerst bepalen hoe de RUD de taken tot uitvoering kan brengen. De RUD heeft de wens uitgesproken dat gemeenten op een enigszins uniforme wijze met de beleidsvrijheid om zullen gaan. Verder geven vier gemeenten aan niet te weten of de benodigde bodemkennis aanwezig is om een goede opdrachtgever te kunnen zijn en om op een goede manier invulling aan de beleidsvrijheid te geven.

Verder spreken de gemeenten nog een aantal zorgen uit. Zo maken een aantal gemeenten (2x) zich zorgen over mogelijke harde deadlines voor de warme overdracht. Vanwege het gebrek aan duidelijkheid weten gemeenten ook niet hoe ze zich hierop kunnen voorbereiden. Verder leeft de zorg over het benodigde budget en de inzet van personeel bij vier gemeenten. Er is onduidelijkheid over de budgetten die vanuit het Rijk hiervoor beschikbaar worden gesteld.

Tot slot zijn de volgende onderwerpen genoemd:

- Meerwaarde van samenwerken
- Onduidelijkheid over hoe om te gaan met nieuwe risico's (toevalsvondst, ZZS, et cetera)

4 Rol bodem en ondergrond in ruimtelijke processen

Bij dit onderdeel is gevraagd hoe bodem en ondergrond worden meegenomen in ruimtelijke processen. Dit is breder dan alleen bodemkwaliteit.

De meeste gemeenten (7x) geven aan dat bodem en ondergrond nu niet integraal meegewogen worden in ruimtelijke processen. Er wordt vaak wel getoetst op bodemkwaliteit of andere aspecten. Bij de meeste gemeenten (8x) bestaat wel de wens om bodem en ondergrond integraal mee te kunnen wegen in de toekomst. Hier zijn de meeste gemeenten wel zoekende naar hoe dit vormgegeven kan worden.

Gespreksleidraad interviews regioproject Drenthe

In de eerste fase van het regioproject Drenthe wordt de huidige samenwerking op het gebied van bodem en ondergrond tussen regionale overheden in kaart gebracht en wordt geïnventariseerd welke behoeften er zijn in relatie tot de verschuiving van taken en rollen met de komst van de Omgevingswet.

In dit kader worden interviews uitgevoerd met gemeenten, provincie, RUD en waterschappen. De interviews duren maximaal anderhalf uur en wij streven ernaar per interview een aantal mensen (maximaal 4) vanuit iedere organisatie te spreken.

Hieronder hebben wij een aantal vragen opgenomen die tijdens de interviews functioneren als gespreksleidraad.

Gespreksleidraad

1. Hoe is het bodemtakenpakket in de huidige situatie georganiseerd?
Deze vraag wordt gesteld aan de hand van specifieke voorbeelden (opstellen bodemkwaliteitskaart en nota bodembeheer, vergunningverlening, handhaving)
 - Welke afdelingen binnen de organisatie of bij de RUD zorgen voor invulling van deze taken? Hoe is de communicatie tussen de verschillende afdelingen?
 - Wordt er samengewerkt met andere gemeenten en/of provincie?
 - Hoe wordt informatie over bodem en ondergrond geregistreerd? Is deze informatie beschikbaar voor mensen?
 - Wat zijn sterke punten aan de huidige werkwijze en waar is ruimte voor verbetering?
2. Hoe bereidt gemeente (of andere organisatie) zich voor op de Omgevingswet?
 - Is er al gestart met het opstellen van de verplichte producten uit de Omgevingswet: Omgevingsvisies, -plannen, programma's (voor zover dit op de organisatie van toepassing is). Hoe zien deze processen eruit? Welke planning wordt er na gestreefd?
 - Wordt er binnen de organisatie al anders gewerkt? Wat merkt u daar in de dagelijkse praktijk van?
 - Op welke andere manieren is de organisatie bezig met de voorbereiding op de Omgevingswet?
 - Heeft u het gevoel dat uw organisatie goed voorbereid is op de komst van de Omgevingswet. Waarom wel of niet en wat is hier nog voor nodig?

3. In hoeverre is de gemeente op de hoogte van de overdracht van bodemtaken?

Als intro op deze vraag worden de gemeenten vooraf geïnformeerd over de wijzigingen in bodemtaken die op hen af komen. Dit doen wij met behulp van de nog op te stellen was/wordt/blijft-lijst. Voor de eerste interviews met provincie en RUD wordt volstaan met een korte toelichting tijdens het interview.

- Welke zorgen en wensen heeft u in relatie tot de overdracht van bodemtaken?
- Wat is er nodig om tot een goede overdracht van taken te komen?
- Welke rol ziet u hierin voor uw eigen organisatie en welke voor de regio partijen?

4. Welke rol heeft bodem en ondergrond in ruimtelijke processen?

Deze vraag wordt toegelicht aan de hand van actuele onderwerpen uit de regio: Het optreden van zettingen na de droge zomer in Roden, de plannen van de NAM om de gaswinning in Drenthe op te voeren, gebruik van lege gasvelden voor opslag, mogelijkheden om bodemenergie in te zetten in het kader van de energietransitie, et cetera.

- Wordt het thema bodem & ondergrond in ruimtelijke processen meegewogen? Waarom wel of niet?
- Wat is er nodig om de rol van dit thema in ruimtelijke processen te versterken?
- Spelen er op dit moment processen in uw gemeente waarin dit thema een rol speelt of kan spelen?

Bijlage 2 Samenvattingen van interviews

Status document	Definitief; geanonimiseerd
Contactpersoon	Meinie Naus
Datum	27-06-2019
Kenmerk	N001-1263136EVF-V01-srb-NL

Samenvatting interview 1 RUD

Datum interview 06-05-2019

1 Organisatie bodemtakenpakket in de huidige situatie

BIS

De RUD beheert het BIS-systeem voor alle 12 gemeenten en de provincie. Deze instanties hebben zelf geen BIS meer. De RUD heeft deze taken sinds 2016, maar is nog steeds bezig om de bodeminformatie in het systeem te verwerken. Dit komt doordat de kwaliteit van de aangeleverde input per gemeente verschillend was.

Het archief is op papier beschikbaar en het BIS verwijst hiernaar. Digitaal is vaak alleen een samenvatting beschikbaar. Alle onderzoeken in het kader van de Wbb liggen bij de provincie of de grote gemeenten. Onderzoeken met een andere aanleiding zijn aanwezig bij de verschillende gemeenten op verschillende afdelingen. Op dit moment kan er via het BIS alleen informatie op perceelniveau opgehaald worden. Informatie op boorpuntniveau is niet beschikbaar. Dit is ook gerelateerd aan de informatie eisen, zo zijn XY-coördinaten niet verplicht.

Formeel heeft de RUD opdracht van de provincie en de gemeente Emmen om het BIS te beheren. Van de overige gemeenten is bij de aanwezigen geen opdracht bekend, maar wordt het in de praktijk het BIS wel beheerd. Op dit moment is er een project opgestart om de taken en verantwoordelijkheden van de RUD en de gemeenten duidelijker te formuleren.

Er zijn zorgen bij de RUD over hoe goed de gemeenten actuele bodemonderzoeken aanleveren. Volgens de aanwezigen komt dit doordat bodemonderzoeken die worden uitgevoerd voor vergunningverlening of andere initiatieven vaak in opdracht van de aannemer worden uitgevoerd of terecht komen bij verschillende afdelingen bij de gemeente. Hier heeft de RUD geen zicht op en binnen de gemeente zijn er vaak geen bodemambtenaren meer aanwezig. Hierdoor kan het BIS niet volledig aangevuld worden en kan deze informatie niet door volgende initiatiefnemers gebruikt worden. Het verschilt volgens aanwezigen per gemeente welke informatie wel of niet aangeleverd wordt.

De gemeente vraagt wel bodeminformatie op bij de RUD als er initiatieven zijn. Als een burger bodeminformatie opvraagt, loopt dit verzoek via de betreffende gemeente.

Bodemkwaliteitskaart

Op dit moment wordt de bodemkwaliteitskaart geactualiseerd door de RUD in opdracht van 11 gemeenten en de provincie. De gemeente Assen heeft een vrij recente bodemkwaliteitskaart en is daarom niet aangesloten bij dit initiatief.

Voor het opstellen van de bodemkwaliteitskaart wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van de bestaande informatie. Gemeenten kiezen er nu voor om aanvullende boringen te laten zetten. Volgens de aanwezigen komt dit doordat het BIS geen informatie op boorpuntniveau bevat en doordat niet alle bodeminformatie in het BIS terecht komt. Voor gemeenten is het daardoor makkelijker om aanvullende boringen te laten zetten.

Advisering & toezicht

De RUD is niet altijd op de hoogte van initiatieven waarin bodemkwaliteit een rol speelt. De RUD wordt wel gevraagd om advies, maar het verschilt per gemeente en per afdeling binnen de gemeente of dit dagelijkse praktijk is. Het komt ook voor dat de RUD pas op de hoogte wordt gebracht in de rol van handhaver. De wens van de RUD is om eerder in het proces betrokken te worden. Nu komt het vaak voor dat een initiatief gestopt moet worden, omdat bodemkwaliteit niet voldoende meegenomen is in de afweging.

2 Voorbereiding op de Omgevingswet

Op dit moment werkt de RUD niet met een uniform systeem voor het indienen van vergunningen en meldingen, maar is er een portaal gecreëerd waarop de individuele systemen van de verschillende gemeenten op aangesloten is. Op dit moment is de RUD bezig met het creëren van een uniform portaal voor het indienen van meldingen, zodat onder de Omgevingswet aan de termijn van 8 weken voldaan kan worden. De aanwezigen vragen zich daarbij wel af welke aanpassingen aan de indieningsvereisten nog erbij zullen komen met de komst van de Omgevingswet als gemeenten meer beleidsvrijheid krijgen.

Er is sinds 2015 een projectgroep opgericht om inzichtelijk te maken wat de komst van de Omgevingswet gaat betekenen voor de RUD. Hierover is echter weinig bekend bij de aanwezigen.

Op dit moment heerst het gevoel bij de aanwezigen dat de RUD nog niet voldoende voorbereid is op de komst van de Omgevingswet. Het is ook onduidelijk welke taak de RUD zal gaan krijgen, aangezien er wettelijk geen rol voor omgevingsdiensten is vastgelegd. De RUD zal daarom haar eigen rol moeten gaan definiëren. De aanwezigen bij het interview zien voor de RUD een meer adviserende rol. Gemeenten krijgen meer beleidsvrijheid en hebben zelf geen bodemambtenaren in dienst. Hierin kan de RUD een taak vervullen volgens de aanwezigen. Hiervoor moet de RUD inhoudelijk kunnen adviseren in een bredere context. Om dit te bereiken noemen de aanwezigen twee zaken. Ten eerste moet de RUD kunnen aansluiten bij de beleidsmakers binnen de gemeenten. Ten tweede moet de RUD de juiste ingangen kennen bij de gemeenten, zodat gemeenten en RUD elkaar beter kunnen vinden. De meerwaarde van de adviserende rol van de RUD wordt nog niet door alle gemeenten gewaardeerd of gebruikt. Hier ligt voor de RUD nog een imago opgave.

Drenthe is wel uniek in de zin dat de RUD een uniform takenpakket heeft vanuit alle gemeenten. In andere provincies zijn de taken verdeeld over meerdere omgevingsdiensten met verschillende takenpakketten. De centrale positie van de RUD biedt een kans om een centrale rol in de regio te spelen.

3 Overdracht van taken

De aanwezigen hebben weinig zorg over de overdracht van taken, aangezien de verwachting is dat er weinig bodemtaken overgedragen zullen worden. Veel zal immers via het overgangsrecht bij de provincie blijven. De VTH-taken blijven bij de gemeente en naar verwachting ook bij de RUD, maar dit is niet zeker. Het toetsen zal wel veranderen, aangezien gemeenten daarbinnen meer beleidsvrijheid krijgen. Er is wel een zorg uitgesproken door aanwezigen over mogelijke aanpassingen in toezichthouding. Er heerst namelijk onduidelijkheid of er straks wordt verlangd dat de huidige toezichthouders en handhavers in bredere context gaan toetsen.

Formeel kunnen de gemeenten ook het beheer van het BIS weer in eigen handen nemen. De verwachting is echter dat gemeenten dit niet zullen doen wegens de extra administratieve lasten. De vraag is wel of het BIS dan uitgebreid zal worden met meer omgevingsinformatie. Vanuit de RUD ligt er een wens dat gemeenten op een (enigszins) uniforme wijze met de beleidsvrijheid onder de Omgevingswet omgaan, omdat het BIS-beheer en andere VTH-taken anders complex kunnen worden.

Een andere uitdaging van de Omgevingswet is de overdracht van archief van de provincie (voor alles wat niet binnen het overgangsrecht valt) naar gemeenten. Ten eerste betreft het een papieren archief wat dus verplaatst zou moeten worden. Verder is de overdracht van een archief juridisch gezien ook ingewikkeld, aangezien het in het kader van de archiefwet (zeer) lastig is om een archief van eigenaar te laten veranderen.

4 Rol bodem en ondergrond in ruimtelijke processen

Over dit onderwerp is tijdens het interview niet in detail gesproken.

Bijlage 1 Aanvulling geïnterviewden op interviewsamenvatting

Van:

Verzonden: maandag 27 mei 2019 13:00

Aan:

CC:

Onderwerp: RE: Verslag interview 'Warme overdracht'

Ik lees in het verslag veel zorgen:

- Over verwerking in BIS
- Onvolledige digitale dossiers en overdracht archief
- Hoe goed leveren gemeenten bodemonderzoeken aan
- De RUD is niet altijd op de hoogte van initiatieven waarbij bodemkwaliteit een rol speelt
- De RUD is niet voldoende voorbereid
- Onduidelijkheid taken voor de RUD
- Niet alle gemeenten waarderen rol RUD
- De verwachting is dat er weinig bodemtaken worden overgedragen

Dit zijn volgens mij allemaal processuele zorgen. Wel belangrijk, maar nog belangrijker is dat gemeenten worden voorbereid op bodem als onderdeel van hun maatschappelijke opgaven en verantwoordelijkheden, met aandacht voor thema's zoals energie, klimaat en gezondheid. Gemeenten worden de beheerder van de bodemkwaliteit en de provincies niet, ondanks de gevallen die onder het overgangsrecht vallen en voorlopig bij de provincie blijven. De bodem is vaak een onderschat deel van de leefomgeving. Warme overdracht moet volgens mij daarop en op de zo belangrijke gemeentelijke visievorming gericht zijn. Als dat lukt, zijn de processuele zorgen oplosbaar, anders niet.

Verder moet beseft worden dat de lokale overheden, dus gemeenten en provincies, samen verantwoordelijk worden voor de kwaliteit van bodem en grondwater (EKR). Hun verantwoordelijkheden zijn weliswaar verschillend, maar zijn toch ook wel weer afhankelijk van elkaar. Warme overdracht houdt daarom ook in, dat gemeenten, provincies (en waterschappen?) samenwerken.

Hierover is tijdens het interview wel gepraat, maar ik vind het niet terug in het verslag. Of moet het nog opgenomen worden in het lege hoofdstuk 4?

Samen de diepte in

bodem & ondergrond in de Omgevingswet

Status document	Definitief; geanonimiseerd
Contactpersoon	Meinie Naus
Datum	27-06-2019
Kenmerk	N002-1263136EVF-V01-srb-NL

Samenvatting Interview RUD 2

Datum interview 06-05-2019

1 Organisatie bodemtakenpakket in de huidige situatie

Drenthe heeft een unieke organisatiestructuur waarbij de provincie alle bodemtaken, inclusief beleidstaken en bevoegd gezag mandaat, heeft neergelegd bij de RUD. Alleen de financiën lopen nog via de provincie.

De gemeenten hebben ook alle bodemtaken bij de RUD neergelegd. Hierin zit wel meer diversiteit, aangezien elke gemeente daar een eigen invulling aangeeft. De RUD krijgt vooral uitvoerende taken van gemeenten, maar wordt incidenteel betrokken bij beleidstaken. Zo is de RUD ook betrokken bij het opstellen van de Nota Bodembeheer, maar de huidige rol van de RUD binnen dit proces is niet bekend bij de aanwezigen.

Op dit moment wordt de RUD vooral gevraagd om zaken te toetsen, terwijl er de wens bij de aanwezigen bestaat om eerder in het proces betrokken te worden om zo bodem meer op de agenda te zetten. Aanwezigen hebben de ervaring dat vanuit civiel en ruimte de bodemkwaliteit pas laat wordt meegenomen in de afweging, waardoor het nu voorkomt dat een initiatief laat in het proces nog gewijzigd of gestopt moet worden. Sinds de komst van de RUD is het lastiger om tijdig aan te haken, aangezien alle bodemambtenaren naar de RUD zijn gegaan en de afstand tot de projecten dus groter is geworden. Een voordeel van de huidige structuur is dat de kennis gebundeld is.

2 Voorbereiding op de Omgevingswet

Voorbereiding in de gemeenten

Meeste aanwezigen hebben geen zicht op de voorbereidingen van gemeenten in het kader van de Omgevingswet. Het algemene beeld is dat er wel over gesproken wordt, maar dat er nog geen concrete acties zijn. Binnen elke gemeente en waterschap is wel een projectleider aangesteld om de organisatie op de Omgevingswet voor te bereiden. De aanwezigen vermoeden dat de voorbereidingen nu nog op een abstract beleidsmatig niveau zitten die vooral vanuit de RO-hoek ingestoken is.

De gemeente Meppel stelt een bestemmingsplan in gedachtegoed van de Omgevingswet op. Vanuit de RUD zijn adviseurs op het gebied van lucht, geluid en bodem betrokken. Maarten is betrokken vanuit bodem. Het idee is dat er voor alle milieufactoren aan een basisniveau voldaan wordt, maar dat er verder wel gecompenseerd kan worden tussen de verschillende milieuaspecten. Nu blijkt dat het lastig is om bodem mee te nemen in de afweging. Aanwezigen zijn het er wel over eens dat dit een mooi voorbeeld is van betrokkenheid van de RUD op het juiste moment en op de juiste manier. Dit geeft betrokkenen ook de mogelijkheid om te oefenen. Volgens Maarten is een belangrijke succesfactor dat hij de gemeente Meppel goed kent en vaak op locatie werkt. Aanwezigen waren niet op de hoogte van dit project.

Voorbereiding in de RUD

Er zijn binnen de provincie een aantal GGB-initiatieven waarbij onder andere de RUD betrokken is. Dit kan een mooie basis zijn om te oefenen met het maken van een maatschappelijke afweging in een bredere context.

Binnen de RUD staat sinds kort Coert aan de lat als projectleider om de Omgevingswet binnen de RUD te gaan implementeren. Voor de RUD is een plan van aanpak geschreven waarin meerdere pijlers genoemd zijn omtrent informatievoorziening, processen, betrokkenheid bij beleidscyclus en veranderingen op personeelsniveau. Naar verwachting is er straks een andere rol weggelegd voor de RUD waarbij breder advies gevraagd wordt.

Volgens de aanwezigen ligt de focus nu binnen de RUD nog wel op het huidige takenpakket, maar er wordt meer ruimte gecreëerd om voorbereiding op de Omgevingswet op te pakken. Hierin ligt niet alleen een uitdaging om met de provincie en de gemeenten afspraken te maken. Uit het gesprek blijkt dat ook dat collega's beperkt op de hoogte zijn van elkaars werkzaamheden. Hierdoor is het lastig om te weten wat de RUD ook kan bieden.

Input wet- en regelgeving

Voor de concepten van de aanvullingswet en het aanvullingsbesluit bodem zijn er consultatierondes geweest. Vanuit de provincie is de RUD gevraagd om input te leveren die via het IPO doorgegeven is aan het Rijk. Het is onbekend of gemeenten ook input geleverd hebben en wie dit dan verzorgd heeft. Aanwezigen denken niet dat alle gemeenten alle stukken gelezen hebben. Waarschijnlijk heeft de gemeente Emmen in het WEB wel input geleverd, maar dit is niet zeker. De VNG levert wel inhoudelijk goede input, maar het is onduidelijk of de Drentse gemeenten hier ook input voor leveren.

3 Overdracht van taken

In principe zou de warme overdracht weinig uitdagingen hoeven te bieden volgens de aanwezigen, aangezien de bodemtaken nu al bij de RUD liggen. Aanwezigen geven wel aan dat het is echter afhankelijk van de keuze van gemeenten welke taken met de komst van de Omgevingswet bij de RUD blijven en er wellicht (advies)taken bijkomen. De aanwezigen verwachten niet de gemeenten veel gebruik zullen maken van de nieuwe beleidsvrijheid. Dit wordt gebaseerd op het feit dat de huidige beleidsvrijheid vanuit het Bbk ook weinig gebruikt wordt. Dit geeft de RUD de mogelijkheid om zaken op regionaal niveau te kunnen regelen.

4 Rol bodem en ondergrond in ruimtelijke processen

Op dit moment heeft de RUD geen ervaring met het betrekken van bodem en ondergrond in processen naar aanleiding van actuele gebeurtenissen zoals de zettingen in Roden. Dit wordt door de aanwezigen gezien als een gemiste kans, aangezien hier wel winst te behalen valt. Op dit moment wordt dit niet door de provincie of de gemeenten van de RUD gevraagd, maar de RUD biedt dit zelf ook niet aan.

Status document	Definitief; geanonimiseerd
Contactpersoon	Meinie Naus
Datum	24-10-2019
Kenmerk	N003-1263136EVF-V02-mwl-NL

Samenvatting interview RUD MT

Datum interview 21-05-2019

1 Organisatie bodemtakenpakket in de huidige situatie

Vanuit alle gemeenten en provincie is een groot deel van het milieutakenpakket overgebracht naar de RUD. Dit zijn zowel VTH-taken, maar de RUD vervult ook een adviserende rol. Zo wordt de RUD ook gevraagd voor advisering binnen de beleidscyclus van gemeenten, zoals bij het opstellen van bijvoorbeeld bestemmingsplannen. Binnen de VTH-taken heeft de RUD een mandaat van bevoegd gezag gekregen. De RUD werkt vraaggestuurd. Als er vanuit een gemeente of provincie een vraag binnenkomt, wordt beoordeeld welk team hier het meest geschikt is.

Het takenpakket voor bodem is net anders geregeld. Dit heeft deels te maken met het feit dat er maar twee bevoegde gezagen zijn (provincie en gemeente Emmen). Hierdoor is er vanuit bodem minder contact met de overige gemeenten. Aan de kleinere gemeenten wordt wel advies gegeven als er een bodemvraag is binnen een vergunningsverleningstraject. Voor de bevoegd gezagen helpt de RUD ook mee met het opstellen van beleid en sluit de RUD namens bevoegd gezag aan bij landelijke overleggen zoals IPO en WEB.

Het takenpakket van de RUD limiteert zich wel tot de klassieke milieutaken en wordt minder betrokken bij bredere thema's zoals klimaat en duurzaamheid.

2 Voorbereiding op de Omgevingswet

De RUD is begonnen aan de eerste voorbereidingen voor de overgang naar de Omgevingswet, maar de aanwezigen zien nog wel een uitdaging. Het is namelijk nog niet bekend wat door de gemeenten verwacht wordt van de RUD. Hierin zijn recent wel stappen gezet aangezien de gemeenten volgens de aanwezigen nu meer inzien voor welke opgave ze staan en dat er daarvoor mogelijk ondersteuning vanuit de RUD nodig hebben.

Er is een zorg of de voorbereidingen op tijd gedaan kunnen worden. Vanuit de provincie is deze zorg ook al uitgesproken volgens de aanwezigen. Het vermoeden bestaat dat er ook na 1 januari 2021 nog een transitieperiode zal zijn. Bij de aanwezigen heerst ook de zorg dat er te lang gepraat wordt over de invulling van de taken en dat er voor de uitvoering dan relatief weinig tijd over blijft. Dit leidt bijvoorbeeld tot problemen voor vergunningverlening, aangezien er per 1 januari 2021 al onder de nieuwe wetgeving vergunning verleend moeten kunnen worden.

Aanwezigen onderkennen wel dat de RUD hier zelf ook een rol in kan spelen. Zo wordt het idee geopperd dat de RUD zelf de gemeente kan benaderen met een offerte over de invoering en uitvoering van een veranderend takenpakket. Dan is het ook duidelijk voor bestuurders dat er zowel

voor de eindsituatie als de invoer extra tijd en dus budget benodigd is. In de offerte kunnen dan verschillende varianten van een takenpakket gepresenteerd worden.

Voor de aanwezigen is het nog onduidelijk hoe de overdracht van bodemtaken van provincie naar gemeenten zal gebeuren. Er heerst een zorg dat er voor 2021 niet de benodigde voorbereidingen getroffen zijn en dat er pas in 2028 (harde deadline) duidelijkheid zal zijn. De zorg is dan dat er op de valreep taken aan de RUD gegeven worden en dat de organisatie niet meer de benodigde tijd heeft om de juiste voorbereidingen te treffen, bijvoorbeeld op het gebied van informatiebeheer of vergunningverlening. Dit maakt het voor de RUD lastig om te anticiperen welke taken ze kan vervullen. Er is behoefte aan een planning en afspraken over de transitie.

3 Overdracht van taken

Huidige taken

De verwachting is dat er nog een substantieel takenpakket vanuit de provincie zal blijven bestaan vanwege alle locaties die onder het overgangsrecht zullen vallen en de taken vanuit grondwaterkwaliteit die de provincie houdt.

De RUD is ook bezig met benaderen van de gemeenten om te kijken of de overige adviestaken op het gebied van milieu in de toekomst ook bij de RUD kunnen landen. Zo geven juristen adviezen aan gemeenten over wat de komst van de Omgevingswet voor de gemeenten zal betekenen. De RUD werkt met bouwstenen waarbij elke bouwsteen een ander milieuthema vertegenwoordigt om te bespreken wat de Omgevingswet binnen elk thema betekent. Op het gebied van bodem is er nog geen initiatief opgestart. De warme overdracht wordt gezien als eerste stap.

De wens van de aanwezigen is dat de RUD het huidige bodemtakenpakket behoudt. Dit betekent echter wel een wisseling van opdrachtgever waardoor de financiële verplichting ook verschuift naar gemeenten. De aanwezigen weten niet of gemeenten op dit moment inzichtelijk hebben welke taken de RUD allemaal al heeft en op welke manier de RUD de gemeenten daarin kunnen ontzorgen. De aanwezigen geven aan niet inzichtelijk te hebben wat de omvang van het bodemtakenpakket precies wordt en welke taken er allemaal overgaan van de provincie naar de gemeente. Zo zijn er ook vragen over de bodemtaken naast taken omtrent de chemische bodemkwaliteit, zoals cultuurhistorische waarden of landbouw. Het is niet duidelijk welke taken daarvan onder de warme overdracht zullen vallen.

Ambitie van de RUD

De zorg van de aanwezigen is dat met de komst van de Omgevingswet de gemeenten taken weer naar zich toe gaan trekken. Zo kunnen ze de beleidsvrijheid die de Omgevingswet biedt benutten. Aanwezigen zien het als een uitdaging voor de RUD om een faciliterende rol te kunnen pakken en te helpen met het invullen van die beleidsvrijheid. De ambitie is om een spin in het web te worden voor maken van een breed afwegingskader waarin de verschillende milieuaspecten meegenomen worden. Zo kunnen gemeenten zelf de afweging maken met de juiste inhoudelijke ondersteuning. Aanwezigen zien namelijk dat de inhoudelijke kennis over milieu nu overwegend bij de RUD ondergebracht is en dat die kennis meer mogelijkheden biedt dan nu worden benut

Aanwezigen zien wel in dat dit een andere rol is dan die de RUD nu heeft. Dit vraagt dus om een andere benadering naar gemeenten toe. De RUD kan dan niet vraaggestuurd blijven werken. Binnen de organisatie is men al begonnen om zich aan te passen aan de nieuwe rol. Zo is er ook gekeken wat dit betekent voor het personeel. Bij toezicht is er een landelijk initiatief om de opleiding aan te passen vanwege andere benodigde competenties. Erik (Quene) wil hier ook graag mee aan de slag en heeft daarover contact met Coert Fossen als projectleider Omgevingswet binnen de RUD.

Binnenkort vindt er een overleg met de opdrachtgevers (bestuurlijk en ambtelijk) plaats waarin de veranderende rollen onder de Omgevingswet besproken kunnen worden. Dit overleg wordt georganiseerd binnen het Omgevingsplatform Drenthe. Met dit overleg hoopt de RUD ook duidelijkheid over haar eigen positie te verkrijgen.

4 Rol bodem en ondergrond in ruimtelijke processen

Dit onderdeel is niet specifiek aan bod gekomen tijdens het interview.

Bijlage 1 Aanvulling geïnterviewden op interviewsamenvatting

Van:

Verzonden: maandag 22 juli 2019 13:12

Aan:

Onderwerp: RE: Verslag interviews' Warm overdracht bodemtaken'

Hallo,

De volgende twee zinnen op de tweede helft van pagina 2 vallen me op

“De wens van de aanwezigen is dat de RUD het huidige bodemtakenpakket behoudt.”

“De zorg van de aanwezigen is dat met de komst van de Omgevingswet de gemeenten taken weer naar zich toe gaan trekken”.

Ik herken me hier niet in. Volgens mij gaan we de gemeente faciliteren om hier een goede keuze in te maken. Dat zou kunnen betekenen dat we deze werkzaamheden gaan versterken of gaan afbouwen. Dit naar gelang een weldoordachte keuze van de gemeenten.

Samen de diepte in

bodem & ondergrond in de Omgevingswet

Status document	Definitief; geanonimiseerd
Contactpersoon	Meinie Naus
Datum	08-10-2019
Kenmerk	N004-1263231EBS-V01-rrt-NL

Samenvatting interview Provincie Drenthe

Datum interview 20-05-2019

1 Organisatie bodemtakenpakket in de huidige situatie

Binnen de provincie vindt samenwerking plaats op verschillende bodemthema's, de koppeling met de afdeling water mag nog beter. Alle Wbb-taken liggen bij de RUD, andere bodem gerelateerde thema's worden vanuit de provincie zelf getrokken. Met gemeenten wordt op projectbasis samengewerkt, bij beleidstrajecten worden gemeenten als klankbord gebruikt.

Bodem kent bij de Provincie een breed draagvlak en betreft niet alleen het onderwerp 'verontreinigingen'. Binnen de Provincie zijn verschillende afdelingen te identificeren die zich bezighouden met bodem of onderwerpen die raakvlakken hebben. De aanwezigen vanuit de Provincie bij het interview zijn daar een goede weergave van. Deze beleidsthema's zijn o.a. water, aardkundige waarden, bodemverontreinigingen (waaronder opkomende verontreinigingen) bodemenergie en landbouw.

Samenwerking voor het beleidsthema *water* met andere thema's binnen de Provincie vindt momenteel hoofdzakelijk plaats op projectbasis en is niet zozeer structureel. Binnen het thema *bodem* vindt er een periodieke afstemming plaats (via werkclusters) over lopende projecten. De provincie houdt zich ook actief bezig met afstemming tussen verschillende thema's onder andere in MER-projecten.

De *Provincie* spreekt de gemeentes vaak binnen projecten. De gemeentes zijn op de hoogte van de strategie (voor bodem) binnen de *Provincie* middels de *Omgevingsvisie*. In de omgevingsvisie staan de strategische doelen vermeld voor bodem. Deze moeten door de gemeentes vertaald worden naar een omgevingsvisie of -plan. De *Provincie* kan bij de gemeente aan tafel zitten om advies te geven (over o.a. de uitvoering) wanneer dit wordt gevraagd.

Er wordt overlegd op projectniveau, maar ook op accountniveau. De *Provincie* als opdrachtgever voor het *RUD* zitten geregeld bij elkaar. Momenteel zijn er een aantal pilots die worden gedraaid op het gebied van opkomende verontreinigingen. De rol van het RUD binnen het thema water is vooral op het gebied van gebiedsgericht grondwaterbeheer.

Vanuit aardkundige waarden is er een directe communicatie met gemeenten door middel van een jaarlijkse studiedag voor gemeentes. Hierbij is er geen directe rol voor het RUD, maar ook daarin vindt overleg plaats om te kijken hoe ze elkaar kunnen versterken.

De rol van de waterschappen heeft veel te maken met uitvoeringstaken (o.a. alliantie van gemeente en waterschappen). Samenwerking met de *Provincie* vindt plaats via POP3 projecten, gericht op inrichting en het bereiken van natuur- en landbouwdoelen. Thema's die daarbij worden genoemd zijn o.a. waterberging en zoetwatervisie. De waterschappen werken veelal aan EU-subsidie projecten waar gemeentes een beperkte rol in hebben. Bij de uitwerking van inrichtingsplannen worden gemeentes dan weer wel betrokken. Hierbij neemt de gemeente het deel op van vergunningen en een (klein) stuk(je) belangen (bij uitvoering).

2 Voorbereiding op de Omgevingswet

Er is binnen de provincie een kernteam Omgevingswet, zij hebben een faciliterende rol voor initiatieven uit de organisatie. De provincie is aangesloten bij het Omgevingsplatform Drenthe, maar de indruk is dat dit nog in de kinderschoenen staat.

Huidige Omgevings- en Bodemvisie

Het kernteam Omgevingswet van de provincie is momenteel in de voorbereiding op de *Omgevingswet* vooral bezig met de vorm en niet zozeer op de inhoud. Het speelt hoofdzakelijk een faciliterende rol. De inhoud wordt per beleidsteam uitgewerkt. Het kernteam kan hierin faciliteren door bijvoorbeeld het leggen van contacten of het organiseren van trainingen. Vanuit het kernteam is het bestuur van de Provincie ook aangehaakt. Het kernteam is een opdracht vanuit het bestuur. Er is een 'Omgevingsplatform Drenthe' opgezet als platform voor projectleiders vanuit de Drentse gemeentes die zich voorbereiden op de Omgevingswet.

Binnen de *Provincie* zijn verschillende bodemvisies en -nota's aanwezig. Gezien de grote hoeveelheid aan visies wordt er momenteel een slag geslagen om de strategische en operationele doelen in kaart te brengen en hier één gestroomlijnd geheel (document) van te maken. Hoe dit document vorm wordt gegeven (en welke naam het gaat krijgen) is nog niet bekend.

Voor alle eerder genoemde thema's wordt inhoudelijk een slag geslagen waarbij een kernteam zorgt voor samenwerking tussen de verschillende partijen. Er worden oefeningen uitgevoerd om duidelijk te krijgen wie wat doet en hoe deze zaken worden geregeld. Daarvoor lopen momenteel een aantal initiatieven en projecten (verder niet direct gespecificeerd welke).

Voor het thema aardkundige waarden verandert er niet heel veel na de komst van de Omgevingswet. Men zal ook in de toekomst advies blijven geven over ontgrondingsvergunningen, het provinciaal belang in het oog blijven houden en advies geven over informatie die beschikbaar is.

Voor het thema water vindt er al veel samenwerking plaats vanuit de provincie met verschillende partijen/belanghebbenden (waterschappen, waterbedrijven, gemeenten, buurprovincies, landbouwsector en terreinbeheerders). Er is een uitgebreid participatieproces van de verschillende partijen waarbij ieders belangen afgewogen worden.

Provinciale verordening

De *Provincie* moet voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet een omgevingsverordening hebben vastgesteld die 'Omgevingswet-proof' is. Het is bij de Provincie voor de overdracht van de bodemtaken nog onduidelijk welke regels hierin moeten worden opgenomen. Welke taken liggen bij de provincie en welke taken bij de gemeente? Actualisatie op later moment van zo'n document wordt ook als lastig ervaren. Wordt het een iteratief proces om tot de juiste documenten te komen? Overigens vindt op dit vlak landelijk wel ondersteuning richting provincies plaats vanuit IPO.

Het aanpassen van de omgevingsverordening bevindt zich nog in een voorstadium waarbij de gemeentes nog zijn niet betrokken. De Provincie geeft aan zelf eerst eigen huiswerk te willen doen om te bepalen wat door hun belangrijk dan wel relevant geacht wordt. Daarna zal indien nodig in overleg getreden worden met de gemeentes en de RUD.

3 Overdracht van taken

Bij de Provincie leeft een zorg over decentralisatie van (beleids)taken met een provinciaal belang. Het is lastig om dit concreet te maken omdat nog niet concreet is welke taken bij de gemeente terecht komen en welke bij de Provincie terecht gaan komen. De Provincie is desondanks al gestart met het opstellen van een integrale bodemvisie waarin alle huidige beleidsstukken tegen het licht worden gehouden en geïntegreerd. Onder de Omgevingswet zullen de huidige Wbb-watertaken en de KRW-watertaken aan elkaar gekoppeld moeten worden, de afstand tussen die twee werkvelden is in de praktijk nog groot.

Regionaal versus lokaal beleid

De rol van de *Provincie* onder de *Omgevingswet* is nog onvoldoende duidelijk. Het gevoel is aanwezig dat de *Provincie* iets moet regelen voor thema's met een provinciaal belang, om versnippering van beleid te voorkomen. Daarbij speelt de verordening een belangrijke rol. Echter wordt, gezien de nog niet duidelijke rol van de Provincie, ook de vraag gesteld of dit wel nodig is.

Bepaalde zaken blijven momenteel nog onderbelicht, zoals o.a. landbouw. Wat zal de rol van de gemeente hier in zijn? Specifieke materie is vaak lastig voor gemeenten omdat men de expertise niet in huis heeft om hier iets over te vinden. Het gevoel bestaat dat regionale regelgeving binnen landbouw belangrijk blijft en niet zozeer gemeentelijk moet worden aangepakt. De behoefte aan centralisering bestaat zeker nog.

Een consequentie van decentralisering (binnen landbouw) is dat het besluitvorming gaat verlammen. Er zijn nog wel een aantal onderwerpen die nader aandacht nodig hebben, bijvoorbeeld het onderwerp bestrijdingsmiddelen.

Overdracht Wbb taken

Veel projecten (GGB) worden nu geregeld vanuit de *Provincie*, maar het is nog onduidelijk wat hiermee gebeurd nadat de *Omgevingswet* van kracht wordt. Moeten er nog projecten uitgevoerd worden vanuit de *Provincie*? Wat neemt de gemeente over? Hebben zij daar belang bij? Goede overdracht is belangrijk anders heeft de gemeente geen idee waarvoor de projecten worden uitgevoerd. Als de taken overgenomen worden door de gemeente, hoe wordt (enige) uniformiteit dan nog gewaarborgd?

Taken omtrent grondwaterverontreinigingen binnen het beleidsthema water komen (op termijn) mogelijk weer terug bij de Provincie. Er wordt al nagedacht over een oplossing (het besef is er) maar als er niets wordt opgenomen in het waterprogramma kan er niets worden afgedwongen.

Binnen het beleidsthema bodem zijn er nog veel onduidelijkheden. Niet beschikte gevallen blijven bij de Provincie. De verantwoordelijkheid van beschikte gevallen zal onder de verantwoordelijkheid van de gemeentes vallen. Hier moet nog wel verdere duidelijkheid over komen.

De Wbb valt weg, dit gaf echter een kapstok om zaken aan op te hangen. Wat wordt precies weggehaald en wat blijft achter? Wat is nuttig en wat is noodzakelijk? Hier moet meer duidelijkheid over komen.

Er zijn initiatieven om de partijen bij het overleg en de stroomlijning van de overdacht te betrekken (o.a. RUD, beleidsteam water). De bodemnota wordt momenteel gebruikt door het RUD richting de gemeentes. Moeten uitvoeringstaken ook in de toekomstige beleidsstukken worden opgenomen?

Participatie

Vanuit het beleidsteam water zijn er, met de ingang van de Omgevingswet, zorgen over daadkracht op lange termijn. Er bestaat angst voor doodslag als projecten door eigen belangen (van gemeentes/andere participanten) niet meer uitgevoerd worden. In de Omgevingswet wordt benadrukt op open participatie, maar hoe wordt dit goed vormgegeven?

Participatie door middel van burgerinitiatieven zorgt ervoor dat gemeentes actief worden maar kunnen ook zorgen dat een kleine groep actieve mensen (activisten), in plaats van de meerderheid, de boventoon gaan voeren in de publieke discussie. De Provincie zou graag één lijn willen houden in de politieke insteek zodat er binnen gemeentes niet teveel afwijkingen komen op het gebied van beleid. Hierbij staat voor de Provincie het provinciaal belang voorop. Wanneer dit onder druk komt te staan moet er in het beleid iets opgenomen worden.

Binnen het overgangsrecht blijft een stukje opgave liggen voor de Provincie. Binnen Drenthe betreft dit 30 à 40 locaties (projecten die in uitvoering of afronding zijn). Tevens zijn er enkele honderden locaties die gebruiksvoorwaarden hebben. Indien er een verontreiniging aanwezig is dient beleid opgenomen te worden voor gebruiksbeperkingen. Afronding van de 30 à 40 locaties kan nog een tijdje duren. De schatting is, onder andere door de GGB-projecten, dat dit nog tenminste 30 jaar kan duren. De Provincie zal daarbij gebiedsbeheerder blijven.

4 Rol bodem en ondergrond in ruimtelijke processen

De Provincie Drenthe was de eerste provincie in Nederland met een Structuurvisie ondergrond. Dit document kan gemeenten helpen het thema mee te wegen in ruimtelijke plannen. In de praktijk wordt vooral gebruik gemaakt van de informatie over de potentie voor bodemenergie.

Met betrekking tot de gasvelden neemt GS (dus ook de Provincie?) een neutrale rol in. De gasvelden zijn klein en de risico's op grote problemen daarom ook. De bewijslast ligt bij de initiatiefnemer. Voor een aantal velden zijn regelingen getroffen (zoals Langeloo en zoals de velden in Groningen). Andere velden worden door andere regelgeving gehandhaafd.

Er is een aparte visie opgesteld voor de ondergrond (en daarbij ook gaswinning). Als de plannen van de gemeentes binnen deze visies vallen zijn er 'geen problemen' wat betreft de Provincie.

De gemeentes nemen over algemeen de ondergrondvisie ook mee in nieuwe initiatieven, zoals bijvoorbeeld warmte-koude opslag (WKO).

Voor het meewegen van ondergrondthema's in Omgevingsvisies en plannen kunnen gemeentes gebruik maken van het materiaal dat al bij de Provincie aanwezig is (Structuurvisie ondergrond en allerlei kaartmateriaal). De structuurvisie ondergrond bevat bijvoorbeeld kaartmateriaal dat de geschiktheid van de ondergrond voor WKO aangeeft. Deze informatie gebruiken gemeentes wanneer ze het gebruik van WKO ruimtelijk willen ordenen.

Voor aardkundige waarden is een beleidsnotitie opgesteld. De notitie kan worden gebruikt als basis van omgevingsvisie. Achtergrond informatie is beschikbaar voor gemeentes. Daarbij moet opgemerkt worden dat dit minder over puntlocaties maar meer grote vlakken gaat.

5 Aanvullende aandachtspunten

Vanuit de Provincie (en de aanwezigen) zijn nog een aantal punten aangegeven die extra benadrukt werden. Deze zijn hier kort opgenomen:

- Het onderwerp landbouw is onderbelicht in de overdracht en moet meegenomen worden naar de gemeentes
- Bodem is niet het belangrijkste onderdeel van de Omgevingswet. Het gevoel is dat zo'n houding weerstand oproept. Het is alleen een onderdeel van de nieuwe Omgevingswet. De Omgevingswet moet aangevlogen worden vanuit een integrale aanpak in plaats van rechtstreeks en alleen vanuit bodem. De verschillende aspecten versterken elkaar en er moeten goede afwegingen gemaakt worden
- In welke mate is het bestuur van de gemeentes aangehaakt? Hier is vanuit de Provincie nog geen goed beeld bij
- Veel partijen willen meewerken, maar hoe ga je om met partijen die niet meewerken? De samenwerking kan starten met degene die al wel willen samenwerken
- Wordt er voldoende doorkoppeling gemaakt naar de klimaatopgave en biodiversiteit? Zijn de onderwerpen bodemzetting of bodemdaling goed belicht?

Status document	Definitief; geanonimiseerd
Contactpersoon	Meinie Naus
Datum	24-10-2019
Kenmerk	N005-1263136EVF-V01-mwl-NL

Samenvatting interview Gemeente Meppel

Datum interview 14-06-2019

1 Organisatie bodemtakenpakket in de huidige situatie

De RUD treedt voornamelijk als handhaver op. In de praktijk worden vaak externe partijen ingehuurd voor het uitvoeren van bodemonderzoeken. De adviserende rol van de RUD wordt weinig gezien en benut. De oorzaak hiervoor ligt onder andere in de wijze waarop het bestuur aankijkt tegen de kosten. Het bestuur realiseert zich niet welke taken uitgevoerd worden door de RUD en ze hebben het gevoel weinig invloed te hebben op de producten van de RUD.

De bodemtaken worden door de RUD uitgevoerd. De RUD treedt voornamelijk als handhaver op bij bouwprojecten. Voor alle civiele projecten wordt er voorafgaand bodemonderzoek uitgevoerd, aangezien de ervaring is dat de bodemkwaliteitskaart niet voldoende gedetailleerde informatie levert. Bodemonderzoek wordt door externe partijen uitgevoerd in civiele projecten. Deze informatie wordt vervolgens wel aangeleverd aan de RUD voor het BIS.

Over het algemeen wordt de adviserende rol van de RUD weinig gezien en benut volgens de aanwezigen. Ze wijten dit onder andere aan de wijze waarop het bestuur aankijkt tegen de kosten van de RUD, waarbij ze zich niet duidelijk genoeg realiseren wat ze ervoor terugkrijgen en het gevoel hebben dat ze te weinig invloed hebben op de producten van de RUD. In de praktijk is het inhuren van externe partijen daardoor makkelijker van het inhuren van de RUD. De aanwezigen hebben het beeld dat er veel afstand is tussen de medewerkers van de RUD en het bestuur. Dit is wel goed voor de toetsende rol, maar verhindert samenwerking op andere manieren.

In ruimtelijke projecten heeft de RUD soms wel een adviserende rol. Zo heeft de gemeente goede ervaring met deze adviserende rol van de RUD bij het saneringsproject onder het gemeentehuis.

2 Voorbereiding op de Omgevingswet

Recent is het ambitiedocument vastgesteld. De gemeente Meppel wilt stap voor stap aan de slag met als doel om in 2021 een Omgevingsvisie en in 2025 een Omgevingsplan te hebben. Na de zomer wordt er gestart met de invulling van de 8 deelproducten ter voorbereiding op de Omgevingswet.

Recent (mei 2019) is een ambitiedocument vastgesteld over de invoering van de Omgevingswet in de gemeente Meppel. In dit document is ook een grove planning opgenomen. De gemeente Meppel

streeft naar een realistische planning waarbij de verandering geleidelijk doorgevoerd kan worden in de organisatie. In het eerste kwartaal van 2021 wil de gemeente de Omgevingsvisie in concept klaar hebben, in 2025 het Omgevingsplan en de ambitie is om in 2030 echt te werken volgens de Omgevingswet. Om dit te bereiken is er een interne organisatiestructuur opgezet met een stuurgroep en een kernteam. Verder zullen er 8 deelproducten gerealiseerd worden, namelijk Omgevingsvisie, Omgevingsplan, Omgevingsprogramma, Communicatie & Participatie, Organisatie, DSO (informatiemanager), Bedrijfsvoering (kosten, leges, begroting). Per deelproduct wordt een plan van aanpak opgesteld na de zomer.

Het personeel dat niet betrokken is binnen deze interne organisatiestructuur is volgens de aanwezigen niet tot weinig bezig met de komst van de Omgevingswet. Er zijn wel een aantal presentaties gegeven, onder andere door de RUD. Verder is er in de dagelijkse praktijk nog geen verandering te merken. De planning is dat de rest van de organisatie verder betrokken wordt als de plannen van aanpak voor de deelproducten afgerond zijn. Dan is er meer inzicht in wat er voor de gemeente gaat veranderen en dit helpt in de interne communicatie volgens de aanwezigen.

Omgevingsplatform Drenthe wordt gebruikt om regionaal samen te werken. Er is gezamenlijk een spoorboekje opgesteld over wat er samen wordt opgepakt. De aanwezigen benadrukken wel dat de Omgevingswet een decentralisatiewet is. Zo wil de gemeente wel samenwerken waar mogelijk, maar tegelijkertijd wel ruimte houden voor het maken van eigen keuzes. Een voorbeeld van wat binnen het OPD wordt opgepakt is hoe de vergunningverlening zal gaan werken onder de Omgevingswet. Er wordt gekeken naar welke stappen er zijn om de vergunningverlening aan te passen en welke rol de ketenpartners hebben.

De RUD heeft de opdracht gekregen vanuit de Omgevingsplatform om de milieutaken aan te passen aan de nieuwe vereisten onder de Omgevingswet. Hiervoor staat Bart Arends aan de lat. Dit vraagt wel flexibiliteit van de RUD, vanwege de verschillende systemen en de beleidsvrijheid van de gemeenten. De aanwezigen denken bijvoorbeeld niet dat alle gemeenten binnen Drenthe dezelfde software zullen gaan gebruiken.

De gemeente Meppel heeft nog niet over de komst van de Omgevingswet naar derden gecommuniceerd. Hiervoor wordt aangesloten bij landelijke communicatie.

3 Overdracht van taken

Er is een duidelijke behoefte bij de gemeente om inzicht te krijgen in welke taken er overgedragen zullen worden en welke risico's hierbij horen. De gemeente wil zelf de afweging maken hoe er invulling wordt gegeven aan de nieuwe beleidsruimte onder de Omgevingswet.

Aanwezigen benadrukken dat de gemeenten bevoegd gezag wordt en dat de gemeenten daar graag autonomie in wilt hebben. Komend jaar zal worden uitgedacht hoe de gemeente deze autonomie invult.

Er is volgens aanwezigen wel behoefte aan inzicht op bestuurlijk en management niveau dat er nieuwe taken bij de gemeente komen te liggen en welke risico's er zijn in de overdracht van deze taken naar de gemeente. Het is nu namelijk niet inzichtelijk dat er verantwoordelijkheden bijkomen en

welke ruimte er is voor de eigen beleidsafwegingen. Er is volgens de aanwezigen dus behoefte aan een overzicht van welke taken naar de gemeente komen. De gemeente wil daarna zelf nadenken over de invulling. De verwachting bij de aanwezigen is dat de gemeente de bodemtaken anders zal uitvoeren dan de provincie nu doet.

De aanwezigen maken zich geen zorgen over mogelijke tijdsdruk, aangezien met de invoering van de Omgevingswet de huidige regels meegaan. De gemeente Meppel heeft er vertrouwen in dat er voor de uitvoering van nieuwe taken ook budgetten vrijkomen. Door de VNG vinden er op landelijk niveau onderhandelingen met het Rijk hierover plaats. Dit wordt de gemeente Meppel op hoofdlijnen gevolgd.

Vanuit de projecten is er ook behoefte aan inzicht in hoe het proces zal veranderen en welke partners nodig zullen zijn. De aanwezigen zien ook verbeterpunten in de samenwerking met de RUD. Zo zou de samenwerking mogelijk beter verlopen als de contactpersoon van de RUD aan het begin van het project al betrokken wordt. De aanwezigen zien hier een kans in de overdracht van bodemtaken om dit werkproces aan te passen.

4 Rol bodem en ondergrond in ruimtelijke processen

Bodem en ondergrond worden meegenomen om te toetsen onder welke voorwaarde een initiatief uitgevoerd kan worden. De bodem en ondergrond zijn niet een voorwaarde. In het kader van de Omgevingsvisie gaat de gemeente wel een integrale afweging maken, waarin onderdelen van bodem en ondergrond meegenomen zullen worden.

Bodem en ondergrond worden pas betrokken in ruimtelijke processen als de eerste plannen al gemaakt zijn. Daarna wordt er gekeken of de bodem en ondergrond geschikt zijn en welke mogelijke aanpassingen mogelijk zijn. De aanwezigen voorzien niet dat dit op de korte termijn gaat veranderen, aangezien er in projecten geen grote problemen ontstaan met deze werkwijze. Er is wel aandacht voor bredere thema's zoals archeologie, waterwinning en energie. Beleid en kennis over deze onderwerpen is nu nog versnipperd, maar zal straks met de komst van de Omgevingswet in een integrale afweging meegenomen moeten worden. Aanwezigen weten nog niet hoe dit bewerkstelligd zal worden.

De aanwezigen noemen het bestemmingsplan voor Noord Poort als voorbeeld. Het ontwerp van het bestemmingsplan is in geest van de Omgevingswet opgesteld. Noord Poort is een bestaand bedrijventerrein waar nieuwe functies ontwikkeld zullen worden waaronder wonen. Om dit mogelijk te maken wordt de rek gezocht in de milieuregels. De aanwezigen zeggen dat bodem en ondergrond hier een beperkte rol gespeeld heeft.

Status document	Definitief; geanonimiseerd
Contactpersoon	Meinie Naus
Datum	08-10-2019
Kenmerk	N006-12632316EBS-V01-rrt-NL

Samenvatting interview gemeente Assen

Datum interview 20-06-2019

1 Organisatie bodemtakenpakket in de huidige situatie

De gemeente heeft een eigen milieuadviseur aangenomen, dit heeft geleid tot betere samenwerking met de RUD (meer vertrouwen, grotere efficiency, en beter opdrachtgeverschap). De gemeente is nu tevreden over de samenwerking.

Alle milieuzaken worden via de RUD geregeld. Tegenwoordig wordt het uitzetten van specialistische vraagstukken gecoördineerd door een milieuadviseur (Jeroen Knopper) wat leidt tot beter opdrachtgeverschap. De vraagstukken kunnen beter gespecificeerd worden wat zorgt voor efficiënter werk en wat voor beide partijen vertrouwen geeft in het samenwerkingsproces. Middels de milieuadviseur wordt ook de lokale kennis en integraliteit van de projecten behouden.

2 Voorbereiding op de Omgevingswet

De gemeente heeft als ambitie om voor 2021 de Omgevingsvisie af te hebben. Hierbij wordt veel nadruk gelegd op participatie.

Ter voorbereiding van de Omgevingswet is het Omgevingsplatform Drenthe (OPD) opgericht. Het doel van dit platform is dat er organisatorisch en inhoudelijke zaken worden opgepakt, zonder dat er taken van de individuele organisaties worden overgenomen. Van het platform maken 4 waterschappen, 12 gemeentes, GR'en, RWS en Provincie deel uit. Men geeft aan dat er een goede stemming heerst, een plan ligt en men een positieve uitkijk heeft. Overkoepelende thema's die worden besproken en opgepakt zijn onder andere VTH, DSO.

Er is een programmaplan gemaakt (roadmap) voor de ontwikkelingen tot en met 2021. Voor de periode daarna bestaat nu alleen een globale doorkijk.

Medio 2020 wilt de gemeente een Omgevingsvisie af hebben. Met betrekking tot DSO wordt momenteel verkend wat minimaal uitgevoerd moet worden en wat voor Assen haalbaar is.

Binnen de gemeente worden diverse pilot projecten gedraaid om met verschillende onderdelen van de Omgevingswet te oefenen. Dit zijn projecten binnen ruimtelijke ordening.

Vóór 2021 zal er nog geen omgevingsplan zijn, maar zullen er wel een aantal pilots gedraaid worden om ervaring op te doen (bijvoorbeeld Havenkwartier). In deze projecten worden houding- en gedragscomponenten verkend. Per project zal er op één of meerdere aspecten worden gefocust.

Bij het opstellen van de Omgevingsvisie ligt er veel nadruk op participatie (met burgers).

De startnotitie is opgezet in overleg met de stad. Deze wordt de komende maanden verdiept in een participatietraject met inwoners, stakeholders en koplopers. Koplopers zijn o.a. ondernemers, bureaus en andere belanghebbenden.

3 Overdracht van taken

De gemeente wil zelf beleidskeuzes maken

De gemeente geeft aan binnen het nieuwe takenpakket en verantwoordelijkheden, samenwerking te zoeken met andere gemeentes in Drenthe. Men wil echter wel zelf de besluitvorming kunnen doen.

Er is binnen de gemeente behoefte aan informatie over wat er wordt overgedragen vanuit de Provincie

Het is duidelijk dat de Provincie een aantal beheerstaken zal behouden, waaronder nu bekende spoedlocaties. Van andere locaties zoals stortplaatsen en nazorglocaties is nog niet duidelijk of het beheer wordt overgedragen. Nieuwe thema's zoals zeer zorgwekkende stoffen en PFAS komen waarschijnlijk ook bij de verantwoordelijkheden van de gemeente te liggen. Het is momenteel nog onduidelijk wat de Provincie *precies* aan taken overdraagt en bij de gemeente wil men hier graag meer inzicht in krijgen. Tevens wil men inzicht verkrijgen in welke budgetten daarbij overgedragen worden aan de gemeente.

Er is behoefte aan een goede digitale informatieoverdracht

Er moet aandacht zijn voor een goede en zorgvuldige overdracht van informatie- en datasystemen. Het is onduidelijk welke informatie de gemeente krijgt van de Provincie en in welke vorm dat wordt geleverd. De vraag die speelt is of de RUD een rol binnen deze overdracht of het beheer van de bodeminformatie krijgt?

Informatiebeheer staat bij de gemeente hoog op de agenda. De verwachting is dat Assen klaar kan zijn voor de overdracht voor 2021, maar dan zou de informatie niet pas op het laatste moment beschikbaar moeten worden gesteld. Er moet een werkbare nieuwe situatie gemaakt worden. Het zou niet helpen als er aparte systemen binnen een Provincie bestaan welke gestuurd worden door gemeentes. Het idee is dat het beste één beheerssysteem (via RUD) van beschikbare informatie wordt gemaakt.

Inzicht in keuzes takenpakket RUD

De gemeente wilt inzicht in welke taken bij de RUD blijven en welke taken de RUD (met ingang van de Omgevingswet) er bij zou krijgen. Toetsing en handhaving blijven sowieso bij de RUD, maar voor beleidstaken ligt dit mogelijk anders. Waar zit de vrijheid voor gemeentes om zelf invulling te geven aan bodembeleid?

Goede afspraken over termijn adviezen in relatie tot proceduretijden

Om aan de proceduretijden die de Omgevingswet voorschrijft te kunnen voldoen, moet de advisering worden versneld. Daarvoor is het noodzakelijk dat er een korte doorlooptijd met betrekking tot

informatieoverdracht vanuit RUD wordt bewerkstelligd. Momenteel duurt de informatieoverdracht vaak nog te lang.

4 Rol bodem en ondergrond in ruimtelijke processen

In ruimtelijke processen worden actuele ondergrond thema's meegenomen, bijvoorbeeld in het kader van energietransitie.

Hoewel deze thema's meegenomen worden in ruimtelijke processen en visie, is de politieke agenda onder huidig beleid nog steeds leidend.

Wel interesse in product dat kan helpen om thema in visie mee te nemen, maar liever slimme volger dan koploper.

Status document	Definitief; geanonimiseerd
Contactpersoon	Meinie Naus
Datum	29-07-2019
Kenmerk	N007-12632316EBS-V01-rrt-NL

Samenvatting interview gemeente Aa en Hunze

Datum interview 21-06-2019

1 Organisatie bodemtakenpakket in de huidige situatie

De gemeente ervaart dat met de komst van de RUD inhoudelijke kennis gebundeld is en de gemeenten beter samenwerken (bijvoorbeeld op het gebied van de bodemkwaliteitskaart). De gemeente ziet dit als een goede efficiencyslag.

Beleid op het gebied van bodem wordt in samenwerking met de RUD en andere gemeenten opgesteld. Zo is de BBK-kaart in samenwerking met de RUD gemaakt en vindt er momenteel een actualisatie plaats. Als voordeel van de regionale samenwerking wordt genoemd dat er één lijn is en één taal gesproken wordt.

Binnen projecten van ruimtelijke ontwikkeling en civieltechnische werkzaamheden verzorgt de initiatiefnemer (kan de gemeente zijn) de benodigde (bodem)onderzoeken. De RUD heeft daarbij een controlerende/toetsende rol. De RUD wordt (in projecten van de gemeente) ook in aanvang van de projecten al meegenomen.

Thema's met regionaal karakter (Natura 2000, programma natuurlijk platteland, RES) worden in samenwerking met de Provincie uitgevoerd. Nadruk ligt hierbij op de samenwerking tussen de instanties en niet op het afdwingen van regels en/of wetgeving.

De Provincie maakt besluiten over zaken en opgaves. Daarbij wordt voorafgaand vaak in overleg getreden met de gemeentes en andere belanghebbenden (stakeholders). Het wordt ervaren dat dit overleg leidt tot (goede) afspraken binnen sectoren.

2 Voorbereiding op de Omgevingswet

In de voorbereiding op de Omgevingswet ligt er nog een grote opgave voor de gemeente.

De gemeente is twee jaar geleden gestart aan het implementeren van de Omgevingswet. Hoewel de voorbereiding is gestart, is de integraliteit nog niet heel sterk tussen de verschillende beleidsthema's. De gemeente ziet de grootste uitdaging in de cultuurverandering naar een pro-actieve overheid. De overgang naar de Omgevingswet is voor 80% ander werken en voor 20% nieuwe inhoud.

Er wordt nog niet aan de Omgevingsvisie gewerkt, voornamelijk wordt de bestaande strategische toekomstvisie gebruikt.

Bij de gemeente verwacht men ook niet binnen deze bestuursperiode te gaan werken aan de Omgevingsvisie. Het materiaal en de mensen zijn aanwezig, echter moet de samenwerking nog komen.

In projecten wordt al wel integraal gewerkt waar het kan en geoefend met bijvoorbeeld participatie. De ervaring leert dat dit veel tijd kost.

Voorbeeld is het pilot project Omgevingsvisie Gieten. De komende periode wordt ook gewerkt aan bijvoorbeeld stresstesten op het gebied van klimaat (droogte, warmte, wateroverlast, etc.).

De gemeente haakt aan bij uitwerkingen binnen het OPD, maar wil wel inzicht (en grip) houden in eigen beleidsvrijheid.

Binnen het implementeren van de Omgevingswet bestaat een wens om een zekere uniformiteit aan te brengen met andere gemeenten. Hoewel het prettig is om hierin samen te werken heeft men wel de behoefte om eigen beleidsvrijheid te houden en zo nodig af te kunnen wijken. De nieuw gegeven beleidsruimte moet ook duidelijker zijn dan dat het momenteel is.

Er ligt nog een zorg over de opgave die vergunningenloket en DSO met zich meebrengen.

De gemeente zal hier een afwachtende houding innemen en zal aanhaken bij wat er op hem afkomt.

3 Overdracht van taken

Er bestaat bij de gemeente behoefte aan meer inzicht in wat er overgedragen wordt (locaties).

Het is bekend dat de gemeenten bevoegd gezag worden en dat er een aantal taken overgenomen worden. Welke taken dit precies zijn is tot op heden niet duidelijk genoeg.

Alle kennis is geborgd bij de RUD, dit maakt decentralisatie mogelijk. De lijntjes die nu van de Provincie naar de RUD lopen, moeten straks worden verlegd naar de gemeenten. Hierover moeten afspraken worden gemaakt. Vraag van de gemeente is welke expertise zij zelf in huis moeten hebben om de nieuwe taken goed uit te kunnen voeren.

De gemeente wil graag inzicht in financiële consequenties van de Omgevingswet, ook voor opdrachtgeverschap richting RUD.

Daarbij ligt vooral de vraag of de rijksbijdragen/-financiering die momenteel richting de Provincie gaan ook bij de gemeentes komt te liggen of dat de gemeenten zelf verantwoordelijk zijn voor het opbrengen van deze kosten. De voorkeur gaat (niet geheel tegen verwachting) uit naar de eerste optie. Men vraagt zich ook af hoe een eventueel financieringsmodel voor de RUD eruit gaat zien en hoe het opdrachtgeverschap verdeeld wordt over de regiopartijen. Hierbij hoort mogelijk ook een evaluatie van de 'Drentse maat'.

De gemeente vraagt zich af hoe men in de toekomst om moet gaan met nieuwe risico's (toevalsvondsten, nieuwe thema's, ZZS).

Men heeft hierin ook behoefte aan handvatten om risico's te kunnen inschatten en inzicht in de budgetten die hier bijhoren.

De gemeente geeft aan dat er binnen de warme overdracht goed aandacht gegeven moet worden aan de overdracht van (digitale) dossiers.

4 Rol bodem en ondergrond in ruimtelijke processen

Er spelen momenteel grote ondergrondthema's in de gemeente (gaswinning, zoutwinning, drinkwater, energie). Die onderwerpen worden nu nog niet meegenomen in ruimtelijke processen.

De gemeente geeft aan dat voor deze onderwerpen, gezien de grootte van de thema's en de overschrijding van gemeentelijke grenzen, meer samenwerking nodig is tussen de kleine gemeenten en de Provincie. Thema's die gemeentegrens overstijgend zijn landen nu vaak nog niet in de gemeentelijke plannen.

Een mogelijk pilot project voor Fase 2 van onderliggend project is klimaatstress-test (contactpersoon is Anita Hazenberg).

Status document	Definitief; geanonimiseerd
Contactpersoon	Meinie Naus
Datum	24-10-2019
Kenmerk	N008-1263136MNU-V01-mwl-NL

Samenvatting interview gemeenten Coevorden en Emmen

Datum interview 24-06-2019

1 Organisatie bodemtakenpakket in de huidige situatie

Gemeente Coevorden: Alle bodemtaken worden door de RUD uitgevoerd. Aangezien er geen kennis meer bij gemeente is, is deze samenwerking op basis van vertrouwen. Wens is om dit in de toekomst meer direct en minder digitaal te doen.

Alle onderzoeken die in opdracht van de gemeente worden uitgevoerd worden doorgestuurd naar de RUD ter toetsing en ter archivering. Wanneer de gemeente bodeminformatieverzoeken of andere bodem gerelateerde vragen van derden ontvangt worden deze ook doorgestuurd naar de RUD. Afhankelijk van de vraag reageert de RUD dan direct naar de klant of via de gemeente.

Met de komst van de RUD is alle bodemkennis bij de RUD geconcentreerd. Dit wordt gezien als een meerwaarde omdat kennis gemakkelijker op peil wordt gehouden. Tegelijkertijd wordt het gebrek aan kennis bij de gemeente ook gezien als een gemis; wanneer je zelf kennis in huis hebt is het makkelijker om een goed opdrachtgever naar RUD te kunnen zijn. In de huidige situatie wordt gewerkt vanuit het vertrouwen dat de RUD de juiste adviezen geeft. Deze samenwerking bevalt goed. Wat in de toekomst nog beter kan is minder digitaal werken en meer direct contact. Dit versterkt ook het vertrouwen.

Gemeente Emmen vult aan dat voor hen geldt dat de afstand tot RUD minder groot is doordat de RUD ook een werklocatie in Emmen heeft.

De gemeente Emmen heeft een periodiek planoverleg waar, afhankelijk van de agenda, relevante medewerkers van de RUD bij aansluiten. Coevorden geeft aan een vergelijkbare overlegstructuur te hebben.

2 Voorbereiding op de Omgevingswet

Gemeente Coevorden: in 2016 al gestart met organisatieverandering, waardoor ze hier al heel ver in zijn. Gestart met invoering Omgevingswet met behulp van programma, onder andere opstellen Omgevingsvisie, uitvoeren beleidsinventarisatie, pilot Omgevingsplan Centrum Coevorden. Zorg ligt bij harde deadlines (vergunningen, DSO) van opgaven die nog niet duidelijk zijn en potentieel wel veel tijd vragen.

De gemeente Coevorden is al in 2016 gestart met een organisatieverandering en een andere manier van werken, waarbij één team Omgevingsontwikkeling is opgericht. Hier plukken ze nu de vruchten van omdat de overgang naar een integrale manier van werken niet meer gemaakt hoeft te worden.

In 2018 heeft de gemeente een ambitiesdocument opgesteld met betrekking tot de invoering van de Omgevingswet. De ambitie van de gemeente is de om de Omgevingsvisie op 1 januari 2021 af te hebben.

De invoering van de Omgevingswet wordt programmatisch aangepakt. Het programmateam is in 2019 aan de slag gegaan. In dit kader zijn onder andere de volgende acties uitgevoerd:

- Er is een beleidsinventarisatie gemaakt, waarbij bestaande beleidsregels van de gemeente met betrekking tot de leefomgeving in 1 database zijn gebracht. Met behulp van deze database worden de beleidsregels nu gerubriceerd en geëvalueerd.
- Er is een pilot uitgevoerd met het opstellen van een Omgevingsplan bij de herinrichting van het centrum van Coevorden
- Er is een Ontwikkelingslab Omgevingswet waarin regelmatig aan de hand van casussen wordt gediscussieerd over de werkpraktijk in de Omgevingswet
- Er is een incompany training vergunningverlening en handhaving gegeven
- Er is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Coevorden, Emmen en Borger-Odoorn. In dit verband wordt gewerkt aan thema's waar alle gemeenten mee te maken krijgen zoals het DSO en het nieuwe vergunningenloket

Er gebeurt binnen de gemeente Coevorden dus al heel veel in het kader van de invoering van de Omgevingswet. De zorgen liggen bij de onderdelen die ze nog niet in eigen hand hebben, maar waarvan de gevolgen wel groot kunnen zijn. Belangrijkste voorbeeld hiervan is het DSO. Hoe later het Rijk met de criteria voor het DSO komt, hoe minder tijd gemeenten hebben om dit eventueel nog aan te besteden en te implementeren.

Emmen: Ambitieuw begonnen maar moet pas op de plaats maken door financiële problemen. Nu op zoek naar prioritering.

De gemeente Emmen heeft ook een programma-aanpak Omgevingswet. Dit programma is ambitieus begonnen, maar is recent teruggeschaald vanwege de slechte financiële situatie van de gemeente. Er wordt nu gezocht naar prioritering, hierbij is van groot belang om inzicht te hebben in wat echt nu moet, en wat kan wachten.

Doordat Emmen een grotere organisatie is, zijn de besluitvormingstrajecten ook trager. Als gevolg hiervan is het doorhakken van knopen moeilijker.

Beide gemeenten zijn ook aangesloten bij het Omgevingsplatform Drenthe (OPD). In het OPD is de meerwaarde die de RUD kan bieden bij de inhoudelijke veranderingen van de Omgevingswet onderkend. Alle gemeenten hebben geld vrijgemaakt om de RUD hiervoor ook een opdracht te kunnen geven.

3 Overdracht van taken

Rondom de overdracht van taken is er behoefte aan duidelijkheid op korte termijn. Dit speelt uiteraard meer voor Coevorden dan voor Emmen, omdat Emmen ook in de huidige situatie al bodemtaken heeft.

Genoemd zijn:

- Behoeftte aan inzicht in welke taken en rollen krijgt gemeente. Vallen ontgrondingen hier bijvoorbeeld ook onder? Wat blijft er bij de provincie, welke rol en ambitie heeft de provincie straks, gaan er taken vanuit gemeente Emmen terug naar de provincie
- Behoeftte aan overzichtskaart met locaties met beperkingen (verontreinigingen, maar ook leeflagen of andere nazorgmaatregelen). Daarnaast is er behoefte aan inzicht welke locaties onder het overgangsrecht vallen (b.v. hoe wordt omgegaan met stortplaatsen)
- Hoe worden dossiers en digitale informatie overgedragen? Sluit dit aan bij de eisen uit het DSO en de BRO? Wat zijn de regels met betrekking tot de over te dragen informatie, is er bijvoorbeeld sprake van (privacy) gevoelige data?
- De kennis is nu geconcentreerd bij de RUD, dus het is logisch dat de uitvoering van taken ook bij de RUD blijft. Zorg is of gemeente genoeg kennis in huis heeft om straks een goed opdrachtgever te zijn richting RUD en om invulling te kunnen geven aan de nieuwe beleidsvrijheid? Moet de gemeente hiervoor zelf capaciteit regelen en om hoeveel FTE gaat het dan? Of kunnen we de kennis van de RUD dichterbij de gemeente brengen, zodat gemeente hier ook voor beleidsafwegingen gebruik van kan maken. Als idee wordt geopperd om een 'bodem voor dummies' te maken voor bestuurders en/ of voor front office medewerkers
- In het OPD is afgesproken dat gemeenten milieuthema's op eenzelfde manier willen afwegingen (gelijke systematiek), maar de uitkomst van de afweging kan per gemeente verschillen. Ten behoeve van deze afwegingssystematiek ontwikkelt de RUD bouwstenen. De bouwsteen voor bodem wordt nog ontwikkeld

4 Rol bodem en ondergrond in ruimtelijke processen

In beide gemeenten is bodem en ondergrond nu geen ordenend thema; er wordt wel een toets uitgevoerd op bodemkwaliteit. Gemeenten hebben beide de wens om op dit vlak te leren.

In Coevorden is één geval bekend waar een zinkgat ontstond nadat er een woonwijk was aangelegd. Daarnaast wordt het voorbeeld genoemd van een woonwijk waar als duurzaam bouwen als voorwaarde is gesteld, terwijl de beperkingen als gevolg van de ligging van een grondwaterbeschermingsgebied dit vrijwel onmogelijk maken (b.v. warmtepomp is niet toegestaan).

Het proces van de Omgevingsvisie is nog niet zover dat over dit soort aspecten wordt nagedacht, maar gemeente Coevorden heeft wel behoefte aan interpretatie van bodeminformatie ten behoeve van de Omgevingsvisie en het energie ambitie document (mogelijk pilot project in fase 2)

Gemeente Emmen is in het kader van de energietransitie bezig met potentie van de ondergrond en er wordt invulling gegeven aan gebiedsgericht grondwaterbeheer. De gemeente vindt een leeromgeving in het kader van ruimtelijke projecten wenselijk (mogelijkheden voor pilot project in fase 2).

Status document	Definitief; geanonimiseerd
Contactpersoon	Meinie Naus
Datum	24-10-2019
Kenmerk	N009-1263136EVF-V01-mwl-NL

Samenvatting interview gemeente Tynaarlo

Datum interview 25-06-2019

1 Organisatie bodemtakenpakket in de huidige situatie

Alle milieuvraagstukken (waaronder bodem) worden naar de RUD doorgezet. De RUD heeft zowel toezichttaken als een adviserende rol in grotere projecten. Er zijn soms problemen met levertermijnen die niet gehaald worden. Hiervoor is wel een verbetertraject gestart.

Bij de gemeente is geen bodemkennis meer aanwezig en de gemeente zet dan ook via de accounthouder alle vragen door naar de RUD. De aanwezigen vinden dat de RUD daarbij inhoudelijk goed advies geeft. De aanwezigen missen soms wel kennis over lokale problematiek en mogelijke gevoeligheden in de projecten bij de RUD.

Er zijn soms wel problemen met de levertermijnen bij de RUD. Verder is het gebruikte zaakstelsel volgens de aanwezigen niet altijd efficiënt ingericht. Hierover vindt wel overleg met de RUD plaats en vinden verbeterlagen plaats. Zo gaat het aanvragen van bodeminformatie tegenwoordig efficiënter. In het verleden werd per rapport een zakennummer geopend, maar tegenwoordig is er één zakennummer aangemaakt waar alle aanvragen voor bodeminformatie worden behandeld.

Verder vindt er een verbeterlag plaats in de informatievoorziening doordat het archief van de gemeente in samenwerking met de RUD wordt gedigitaliseerd. Er wordt begonnen met de inrichtingsdossiers. Dit staat gepland voor de komende twee jaar en later zullen de bodemdossiers volgen. Het bodemarchief is gedeeltelijk bij de gemeente en gedeeltelijk bij de provincie aanwezig, waardoor de bodeminformatie versnipperd aanwezig is.

De gemeente werkt ook veel samen met andere gemeenten op het gebied van milieu. Dit gebeurt zowel via het accounthoudersoverleg met de RUD als in een samenwerkingsverband met noordelijke Drentse gemeenten.

2 Voorbereiding op de Omgevingswet

Er zijn voorbereidingen getroffen voor de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Hiervoor wordt een participatietraject opgestart. De gemeente is nog zoekende naar het juiste detailniveau en op welke wijze milieukennis geïntegreerd kan worden.

De gemeente heeft voorbereidingen getroffen voor het opstellen van een omgevingsvisie en een omgevingsplan. De omgevingsvisie heeft nu de prioriteit. Zodra deze in concept af is, zal er waarschijnlijk begonnen worden met het omgevingsplan. Zo is er een startdocument opgesteld voor de omgevingsvisie. Voor het ontwikkelen van beleid zijn er verschillende thema's benoemd. De gemeente mist echter inhoudelijke. Na de zomer begint daarom een participatietraject, waarbij eerst kennis wordt opgehaald bij professionals (waterschappen, LTO, etc.). In deze fase zal wellicht iemand

van de RUD worden gevraagd om als inhoudelijk adviseur mee te denken. Dit is echter nog niet vastgelegd. Vervolgens zullen in fase 2 bewoners betrokken worden, waarbij informatie zal worden opgehaald over wat er speelt in de verschillende dorpskernen en wat men belangrijk vindt.

In de ontwikkeling van de omgevingsvisie zien de aanwezigen nog een directe uitdaging voor het integreren van kennis over het milieu aangezien de visie op hoofdlijnen zal blijven. De gemeente ziet een uitdaging in de ontwikkeling van het omgevingsplan. Zo weten aanwezigen nog niet wat het benodigde detailniveau zal zijn en hoe inhoudelijke kennis over milieu en bodem hierin geïntegreerd kan worden.

De gemeente maakt zich geen zorgen over deadlines of zaken die bij intreding van de Omgevingswet geregeld moeten zijn, zoals vergunningverlening of DSO. De gemeente vertrouwt op de regionale samenwerking om mogelijke problemen samen op te lossen.

De gemeente ziet dat het Rijk en de VNG goed contact houden met waterschappen en gemeenten. Zo worden landelijke problemen in voorbereidingen op de Omgevingswet volgens de aanwezigen ook op dit niveau opgelost. De voorbereidingen voor het DSO is één van deze ontwikkelingen.

Verder werken de Drentse gemeenten met elkaar samen en met de RUD om het vergunningsproces onder de Omgevingswet volgens de regels te laten verlopen. De aanwezigen vinden de termijn van acht weken wel ambitieus, maar vertrouwen erop dat in het samenwerkingsverband hiervoor een oplossing kan worden gevonden.

Binnen de gemeente is men enigszins bekend met de Omgevingswet. De meeste kennis zit gebundeld in een werkgroep. De leden van de werkgroep treden op als ambassadeur namens de afdeling richting de werkgroep.

De komst van de Omgevingswet leeft nog niet breed binnen de organisatie. Er is wel enige informatievoorziening geweest vanuit de provincie, maar hierin missen de aanwezigen de aansluiting met de dagelijkse praktijk. De aanwezigen zien dit nu nog niet als een probleem, aangezien er een werkgroep is opgesteld waarin alle teams zijn vertegenwoordigd. De werkgroepleden fungeren dan als ambassadeur van de teams. De verwachting is dat meer mensen betrokken zullen worden als de voorbereidingen op de Omgevingswet verder vorderen en het duidelijker wordt wat er praktisch gezien zal gaan veranderen.

3 Overdracht van taken

De gemeente heeft nog niet scherp welke bodemtaken aan de gemeente overgedragen zullen worden en op welke wijze de gemeente hier invulling aan kan geven. Er is een sterke behoefte om het takenpakket inzichtelijk te hebben en om duidelijk te hebben welke tijdsbesteding en financiële verplichtingen er zijn. Inhoudelijk gezien zou de gemeente de bodemtaken het liefst bij de RUD willen beleggen. Er zijn wel zorgen of de RUD deze taken allemaal (tijdig) kan uitvoeren. Verder is er bij de gemeente nog een vraag welke beleidsvrijheid er zal zijn en hoe hier invulling aan gegeven kan worden.

De gemeente heeft een heel globaal beeld van de taken die overgedragen zullen worden. Zo weet de gemeente dat het beheer van stortplaatsen naar de gemeente overgedragen zal worden. De locatie van de stortplaatsen is ook bekend. Het is echter niet duidelijk wat de omvang van mogelijke problemen met de stortplaatsen is. Verder is er geen duidelijk overzicht van andere mogelijke verontreinigingen binnen de gemeente. Er heerst een sterke behoefte om te weten welke taken overgedragen worden en wat de verontreinigingssituatie in de gemeente nu is.

De aanwezigen voorzien problemen als er door de warme overdracht meer taken in opdracht van de gemeente door de RUD uitgevoerd zullen worden. De aanwezigen zien een uitdaging om deze nieuwe financiële verplichting aan de gemeenteraad te kunnen uitleggen. Dit komt gedeeltelijk doordat niet bekend is welke taken de RUD nu al uitvoert. Verder kan de RUD nu prestatieafspraken nu vaak niet nakomen. De gemeente vraagt zich af of de RUD dan wel een breder takenpakket kan uitvoeren.

De aanwezigen willen graag weten wat de financiële consequentie van de warme overdracht zal zijn en of er ook extra middelen vanuit het Rijk of de provincie beschikbaar worden gesteld om deze taken te kunnen uitvoeren.

4 Rol bodem en ondergrond in ruimtelijke processen

Bodem en ondergrond worden nu beperkt meegewogen en wordt vaak meegenomen om te toetsen of een initiatief verwezenlijkt kan worden. Over het algemeen leidt dit niet tot problemen op een aantal incidenten na. De gemeente gaat kijken hoe bodem straks voor het opstellen van een omgevingsvisie of omgevingsplan wellicht wel meegenomen kan worden.

Bodem wordt nu pas meegenomen om te toetsen of een initiatief verwezenlijkt kan worden. Dit gaat vaak goed, maar leidt soms tot problemen. Dit gebeurt als de RUD niet aan het begin van een bouwproject wordt betrokken, waardoor pas laat in het proces duidelijk wordt dat een initiatief wellicht onder andere voorwaarde gerealiseerd moet worden. Dit kan leiden tot vertragingen.

De accounthouder is in gesprek met het vergunningenteam om te kijken of de RUD standaard eerder betrokken kan worden. Verder is er behoefte aan een beter digitaal systeem. Nu duurt het vaak lang voordat de RUD de benodigde informatie ontvangt, waardoor de RUD te laat bij een initiatief inhoudelijk advies kan leveren.

Status document	Definitief; geanonimiseerd
Contactpersoon	Meinie Naus
Datum	11-07-2019
Kenmerk	N010-12632316EBS-V01-rrt-NL

Samenvatting interview gemeente Noordenveld

Datum interview 28-06-2019

1 Organisatie bodemtakenpakket in de huidige situatie

De milieutaken liggen vooral bij het RUD (toezicht en advies). Het RUD levert vooral advies met betrekking tot uitgevoerde onderzoeken. Bij de gemeente is enige inhoudelijke kennis waardoor een eerste screening kan plaatsvinden of onderzoek nodig is. RUD wordt voor milieu in het algemeen (niet zozeer bodem) voorafgaand aan bestemmingsplannen meegenomen. Gemeentelijk archief, waaronder milieudossiers zijn bij de gemeente aanwezig en zijn gedigitaliseerd. RUD heeft toegang tot het bodemsysteem en archief.

De huidige samenwerking met RUD bevat inhoudelijk goed. De gevraagde producten/diensten worden soms wel te laat geleverd wat problemen kan veroorzaken.

De bodemkwaliteitskaart is in samenwerking met andere gemeenten binnen de Provincie Drenthe opgesteld. Naast het opstellen van de bodemkwaliteitskaart vindt er weinig samenwerking met andere gemeenten plaats. De gemeente overweegt om in de toekomst eventueel nog samenwerking te zoeken voor een bodembank (tijdelijke opslag grond) met naburige gemeenten (waaronder Tynaarlo).

2 Voorbereiding op de Omgevingswet

Bij de gemeente is een Omgevingsvisie aanwezig. De bestaande Omgevingsvisie is in circa 2017 opgesteld. Bij de gemeente is tevens een projectleider omgevingswet en sinds 3 à 4 maanden een kernteam omgevingswet.

Aangezien de Omgevingsvisie niet genoeg handvatten geeft voor verder beleid is de gemeente bezig met het opstellen van aanvullende documenten waaronder de kwaliteitgids.

De kwaliteitgids richt zich op de gebruikelijke thema's zoals duurzaamheid en omgevingskwaliteit. Het bestaat uit een kwaliteitskaart waarin landschapstypen en cultuur-historische waarden worden opgenomen. Tevens wordt een graadmeter toegevoegd aan de waarde die men per gebied aan de verschillende onderdelen toekent. Dit wordt dan gebruikt als adviesdocument bij nieuwe projecten, bijvoorbeeld zonneparken of windturbineparken. Het document is in concept klaar. Bodem

(ondergrond) speelt geen directe rol, het thema milieu is meer een go/no-go voor nieuwe initiatieven. De kwaliteitsgids zal dienen als basis bij het opstellen van het Omgevingsplan.

De gemeente maakt zich vooral zorgen over de voorbereiding van de DSO. Er liggen nog geen concrete plannen hoe dit aangepakt gaat worden en de verwachting is dat het rijk de omschakeling zal moeten maken.

Er wordt binnen de gemeente momenteel geëxperimenteerd met participatie. Er zijn verscheidene projecten waarin oude (statische) principes losgelaten worden en ruimte is voor meer participatie. Dit gebeurt vooral op het gebied van RO en nog niet zozeer op het gebied van milieu (bodem). Hieronder kan bijvoorbeeld de ontwikkeling van een nieuwe woonwijk met meer participatie in een vroeg stadium van de geïnteresseerden worden gezien.

Men wil de gegeven beleidsvrijheid onder de Omgevingswet met andere gemeenten invullen, maar er zijn uitzonderingssituaties waar men een eigen beleid wil trekken om ruimte te bieden aan nieuwe initiatieven. Een voorbeeld hiervan is een boer die de omgeving verrijkt door een nieuwe manier van landbouw. Hoewel dit een positieve ontwikkeling is, voldoet hij hiermee niet aan de huidige milieueisen. Hij kan niet uit de voeten onder de huidige wet- en regelgeving en daarvoor zal apart beleid moeten opgesteld worden.

3 Overdracht van taken

De gemeente heeft geen volledig beeld wat de warme overdacht inhoudt en heeft behoefte aan een duidelijk en concreet overzicht van taken en verontreinigingslocaties. Alhoewel de gemeente geen overzicht heeft, maakt men zich weinig zorgen over de overdracht.

Men weet o.a. dat de stortplaatsen worden overgedragen. Daarnaast zal er meer toezicht en handhaving plaatsvinden. De gemeente verwacht en zou graag zien dat de meeste zaken nog het RUD zullen blijven lopen.

4 Rol bodem en ondergrond in ruimtelijke processen

Bodem wordt vaak pas laat in het proces meegenomen en dan wordt vooral getoetst of een initiatief kan en of er (technische) aanpassingen nodig zijn in het ontwerp. In verband met problemen in het verleden (o.a. bodemverzakkingen) wil men bodemaspecten in een vroeger stadium meenemen en een meer proactieve rol laten spelen. De benodigde kennis haalt men van externe bureaus.

De gemeente heeft gemerkt dat het denken rondom nieuwe ontwikkelingen is veranderd waarbij leefbaarheid een grotere rol speelt. Bodem speelt daarbij ook een grotere rol, o.a. voor de thema's verdroging en vernatting. Men beseft dat de technische bodemopbouw meer een rol begint te spelen in de plannings, alleen is het niet duidelijk wat men er van plan is aan te gaan doen.

RO koopt momenteel nog percelen op en kijkt vervolgens naar wat er op deze percelen ontwikkeld kan worden.

N.B. als samenwerkingsproject suggereert men iets in het kader van asbestwegen (in Drenthe) op poten te zetten.

Status document	Definitief; geanonimiseerd
Contactpersoon	Meinie Naus
Datum	11-07-2019
Kenmerk	N011-12632316EBS-V01-rrt-NL

Samenvatting interview gemeenten De Wolden en Hoogeveen

Datum interview 04-07-2019

1 Organisatie bodemtakenpakket in de huidige situatie

De meeste bodemtaken van de gemeente zijn ondergebracht bij de RUD. Vanwege de aanwezige bodemkennis bij de ambtenaren kan overleg plaatsvinden met de RUD over betreffende gegeven adviezen en eventuele aandachtspunten. Daarbij wordt wel verwacht dat het RUD up-to-date blijft over wat er speelt binnen bodem en hier de gemeenten over adviseert. Het RUD baseert zich vooral op de algemene regels waar vanuit de gemeente nuances aangeboden kunnen worden door het toevoegen van lokale kennis over gebied en bewoners.

De meeste aanvragen betreffende bodeminformatie worden gescreend door de ambtenaren en zo nodig doorgezet naar het RUD.

In 2015 zijn de gemeenten de Wolden en Hoogeveen wat betreft de ambtelijke organisatie (en daarbij de bodemzaken) samengevoegd. Er zitten nog wel een aantal verschillen tussen de gemeenten, in het bijzonder op het gebied van de bodemkwaliteitskaart en bodembeheersnota. De gemeente Hoogeveen heeft daarbij een gebiedsspecifiek beleid gehandhaafd wat blijft onder de nieuwe BBK.

Het bodemarchief van de gemeenten is momenteel niet gedigitaliseerd (grotendeels papieren dossiers).

Er is momenteel nog geen initiatief om het archief (behalve het milieudossier) te digitaliseren.

De samenwerking met RUD is goed. Daarbij vindt soms nog discussie met het RUD plaats over het aanbrengen van nuances in de vereiste onderzoekswerkzaamheden zodat het doel van het onderzoek niet uit het oog wordt verloren.

De levertijden van producten/diensten worden soms als wat lang ervaren. Het aanwezige zakensysteem is soms wat te log/langzaam om snelle communicatie mogelijk te maken. Dit wordt momenteel opgelost doordat de ambtenaren persoonlijke contacten hebben bij het RUD.

Echter dat voordeel verdwijnt over de jaren doordat de persoonlijke contacten bij het RUD niet altijd meer bij het RUD werkzaam zijn. Hierdoor wordt het probleem van een log zakensysteem alleen maar groter. Er is vanuit de gemeente behoefte om te weten wie (ook in de toekomst) hun contactpersoon is/kan zijn.

2 Voorbereiding op de Omgevingswet

De projectmanager Omgevingswet kon door omstandigheden niet aanwezig zijn. Vragen worden nog beantwoord via de mail. Degene die aanwezig waren wisten relatief weinig van de Omgevingswet en de praktische uitwerking hiervan. Het wordt dus nog niet breed binnen de organisatie gedragen.

Er zijn momenteel projectgroepen opgericht met het oog op de Omgevingswet, in het bijzonder rondom de onderwerpen beleid en ICT. Hoewel er projectgroepen zijn opgericht merkt men op de werkvloer nog weinig van de komst van de Omgevingswet. De aanwezigen spreken de behoefte uit om meer te weten over de Omgevingswet.

Door beide gemeenten is een ambitiedocument opgesteld welke de basis is voor de omgevingsvisie en -plan.

Samenwerking met andere gemeenten wordt gezocht om vorm te geven aan de Omgevingsvisie. De samenwerking is hoofdzakelijk gericht op kennisdeling, over de verdere invulling willen ze zelf nadenken.

Hoewel overleg tussen de gemeentes toegejuicht wordt, is men er ook van bewust dat het lastig is om alle gemeentes mee te krijgen. Tevens ervaart men, bijvoorbeeld bij de regionale energiestrategie, dat de overleggen snel te groot worden en de agenda's van de aanwezige partijen/gemeenten soms te verschillend zijn.

3 Overdracht van taken

De gemeente is slechts op grote lijnen van de overdrachtstaken op de hoogte. Men heeft een sterke behoefte aan wordt/was-lijst. Ook op het gebied van overdracht bodeminformatie en financiering van de nieuwe taken is weinig concreet en zijn er vragen.

De gemeente zou graag toezicht- en handhavingstaken bij het RUD willen beleggen. Daarvoor moet echter wel meer duidelijkheid zijn over welke taken naar de gemeente worden overgedragen in het kader van de Omgevingswet.

Hoe bodeminformatie gegevens overgedragen worden vanuit de Provincie is nog niet bekend. Het is bij de gemeente bekend dat er een projectgroep opgestart is die gaat over een provinciewijde kaart waarin belangrijke aspecten van de bodem overzichtelijk gemaakt worden.

De gemeente is nog niet van plan de geboden beleidsruimte op het gebied van bodem binnen de omgevingswet te benutten. Dit komt deels doordat ze niet weten wat dit concreet betekent. Bij de gemeente Hoogeveen heeft men al gebiedsgericht grondwaterbeheer. Naast dit onderwerp wordt niet verwacht dat er veel noodzaak zal zijn voor eigen beleidsruimte.

4 Rol bodem en ondergrond in ruimtelijke processen

Bodem en Ondergrond wordt momenteel alleen gebruikt om te toetsen of projecten wel of niet te realiseren zijn. Men wil zicht hebben op de ondergrond (in het bijzonder in stedelijk gebied) ten behoeve van toekomstige inrichting en initiatieven.

Archeologie wordt momenteel direct meegenomen in de aanvragen van derden (nieuwe initiatieven).

Steeds meer initiatiefnemers willen WKO systemen (open en gesloten). De Provincie Drenthe heeft uitgezocht waar binnen de provincie WKO mogelijk is. Deze informatie zal worden gebruikt of WKO ook binnen de gemeente toegepast kan worden.

Het aspect bodem wordt vaker meegenomen na zogenoemde 'leer'-momenten. Deze 'leer'-momenten zijn incidenten binnen projecten welke met de juiste voorkennis voorkomen hadden kunnen worden.

Er leeft een behoefte om inzicht te krijgen in de huidige ordening van de ondergrond. Dit met het oog op (toekomstige) ruimtelijke vraagstukken die kunnen ontstaan waarbij de ondergrond een rol speelt. Voorbeelden hiervan zijn het plaatsen van zonnepanelen. Men wil graag voorkomen dat toekomstige initiatieven worden geblokkeerd door het lukraak uitvoeren van projecten. Hier is echter tot op heden nog niets concreet mee gedaan.

Status document	Definitief; geanonimiseerd
Contactpersoon	Meinie Naus
Datum	29-07-2019
Kenmerk	N012-1263231EBS-V01-rrt-NL

Samenvatting interview gemeente Midden-Drenthe

Datum interview 08-07-2019

1 Organisatie bodemtakenpakket in de huidige situatie

Bij de gemeente is een (beleids)medewerker (bodem) aanwezig die contactpersoon is met de RUD betreffende milieuzaken. Deze medewerker was ten tijde van het interview door persoonlijke omstandigheden helaas niet aanwezig. De besproken informatie komt dus van zijn collega's.

Binnen de gemeente is de initiatiefnemer van een project verantwoordelijk voor het voorzien van de juiste bodemonderzoeken. Beoordeling van deze onderzoeken, als ook toetsing en handhaving, liggen als taak bij de RUD.

De betreffende gemeentelijke beleidsmedewerker (bodem en archeologie) en contactpersoon met de RUD is Sako van Veen. Via hem worden bodemtaken geregeld waarbij bij het geven van advies ook zijn inhoudelijke kennis wordt aangesproken.

Voor communicatie met de RUD wordt gewerkt middels een zakensysteem genaamd LOS. Dit zakensysteem leidt soms tot frustraties omdat niet duidelijk is wie binnen de RUD de zaken oppakt en er geen (directe) feedback plaatsvindt over de uitvoeringstijd.

De frustratie komt met name voort uit het feit dat er geen rechtstreeks contact is met een medewerker van de RUD die bevestigt dat de vraag wordt opgepakt, inzicht geeft in de verwachte planning en waaraan vragen kunnen worden gesteld. Daarnaast werkt het systeem met inlogcodes die vaak kwijt zijn.

Er is een archief bij de gemeente aanwezig (in papier) waarvan nog maar weinig gedigitaliseerd is.

2 Voorbereiding op de Omgevingswet

Er is een ambtelijke stuurgroep aanwezig met vertegenwoordiging van collega's uit verschillende disciplines die zich bezig houdt met algemene implementatie van de Omgevingswet.

Hierbij zijn 4 kerngroepen gevormd, ten aanzien van de thema's leefbaarheid, gezondheid, natuur en duurzaamheid. Tevens zijn er werkgroepen rondom onderwerpen zoals participatie en DSO.

De gemeente kiest voor een pragmatische aanpak. Eerst wordt geregeld wat echt nodig is, daarna worden andere onderwerpen opgepakt.

De gemeente pakt de transitie stap voor stap aan, met focus op de onderwerpen waar het echt om gaat. Hierbij laten ze zich niet gek maken door druk die vanuit het rijk wordt opgelegd. De cultuurverandering die de Omgevingswet vraagt was in de gemeente al in gang gezet, omdat al eerder uit onderzoek was gebleken dat daaraan behoefte is.

De planning is om vóór 2021 de Omgevingsvisie afgerond te hebben (met het participatietraject is inmiddels al gestart), daarna (in 2021) wil men met het Omgevingsplan aan de slag.

Participatie wordt binnen deze ontwikkeling als belangrijk gezien, maar wordt niet als uitgangspunt gezien.

De Omgevingswet legt veel nadruk op participatie. De aanwezigen vinden het belangrijk om steeds de afweging te maken wat je vraagt en aan wie je dat vraagt. Men heeft tot nu toe ervaren dat hoe algemener het onderwerp is, des te minder inbreng er komt (vanuit de samenleving). Daarnaast kunnen burgers ook worden overvraagd, zeker als het gaat over onderwerpen die iets verder van hen af staan. Overigens staan kleine gemeenten zoals Midden Drenthe sowieso al dicht bij hun burgers en wordt er veel in overleg met hen gedaan.

Er bestaat een werkgroep rondom DSO.

Doordat er nog veel onduidelijkheden zijn over de eisen die het rijk gaat stellen aan het DSO, is het voor de gemeente lastig zich hierop voor te bereiden. Ook hier wordt, samen met de andere ketenpartners (binnen het OPD) vrij pragmatisch nagedacht. Er wordt eerst gekeken wat er moet, daarna wordt gekeken wat er nog meer meegenomen moet of kan worden.

3 Overdracht van taken

Er is een sterke behoefte aan concrete informatie van welke taken worden overgedragen. Tevens wordt het belangrijk geacht inzicht te krijgen in zowel de financiële consequenties van deze taken als de benodigde tijdsbesteding.

De aanwezigen hebben momenteel geen idee wat er bij de Provincie ligt en wat er hun kant opkomt (missen een concreet overzicht). Dit geldt ook voor de taak als bevoegd gezag. Welke gevallen zijn aanwezig en wat moet er mee gebeuren.

Daarbij is ook geen goed overzicht over de gegeven beleidsruimte. Wat moet er door de gemeente georganiseerd worden en waar moeten besluiten/keuzes in gemaakt worden? Hoe past de bruidsschat van het rijk hierin? En binnen welk tijdspad moet een en ander worden georganiseerd.

Met betrekking tot nieuwe thema's (lees ZZS's en PFAS) moet er nagedacht worden over een goede aanpak. Het is de gemeente niet geheel bekend wat er met deze onderwerpen gedaan moet worden.

De aanwezigen spreken de verwachting uit dat er binnen de Omgevingswet veel georganiseerd kan worden, maar dat er vooraf wel duidelijk moet zijn wat wel of niet kan.

4 Rol bodem en ondergrond in ruimtelijke processen

De thema's bodem en ondergrond worden momenteel beperkt meegenomen in ruimtelijke processen. Binnen de Omgevingsvisie staat men ervoor open om dit meer te implementeren en men is op zoek naar handvatten/tools om meer duidelijkheid over de ondergrond te krijgen. De gemeente staat open voor een pilot-project in het kader van fase 2 van het regioproject.

Bodem en archeologie worden voorafgaand aan processen vaak alleen meegenomen ter toetsing (een project kan wel of niet uitgevoerd worden op basis van een aantal kritische parameters).

Samen de diepte in

bodem & ondergrond in de Omgevingswet

Status document	Definitief; geanonimiseerd
Contactpersoon	Meinie Naus
Datum	22-07-2019
Kenmerk	N013-1263231MNU-V01-rrt-NL

Samenvatting interview gemeente Westerveld

Datum interview 22-07-2019

1 Organisatie bodemtakenpakket in de huidige situatie

De gemeente heeft een vast aanspreekpunt bij de RUD voor al hun bodemvragen. Dit werkt heel prettig, ze krijgen snel advies en worden indien nodig doorverwezen naar andere medewerkers van de RUD.

De gemeente werkt bij grondverzet veel met de bodemkwaliteitskaart. De regels zijn duidelijk en de kaart werkt goed. Als er vragen zijn over bodemonderzoek of grondverzet dan worden deze aan de vaste contactpersoon bij de RUD gesteld. Die zorgt altijd voor een snel antwoord of doorverwijzing naar een collega. De samenwerking met de RUD wordt hierdoor als zeer prettig ervaren.

Alle onderzoeken die door de gemeente worden uitgevoerd worden in principe aan de RUD aangeleverd en vastgelegd in het bodeminformatiesysteem.

2 Voorbereiding op de Omgevingswet

Eind 2018 is de gemeente gestart met de voorbereiding op de Omgevingswet. De gemeente streeft naar een hoog ambitieniveau, maar wel met een haalbare planning; eerst doen wat moet, verdere uitwerking volgt later.

Het projectteam invoering Omgevingswet bestaat uit 10 personen die samen werken aan drie deelprojecten:

- Beleid en regels
- Dienstverlening en organisatie
- DSO en digitalisering

De gemeente streeft een ambitieuze, maar realistische planning na. Om de planning realistisch te houden wil de gemeente inzicht in onderwerpen die voor 2021 geregeld moeten zijn en wat ook later nog van belang kan zijn. De gemeente wil eerst het huidige beleidsniveau consolideren, maar daarna wel streven naar een hoog ambitieniveau.

Het deelproject DSO richt zich op vragen als: waar haal je eenduidige informatie vandaan? Hoe borg je de kwaliteit van de data aan de voorkant? Hoe zorg je dat burger en ambtenaar over dezelfde informatie kunnen beschikken?

Gemeente ziet het OPD als een belangrijke manier om in de regio versnelling op een aantal thema's te realiseren. De bouwstenen milieu die door de RUD zijn uitgewerkt worden benoemd als goed voorbeeld van een ingezette versnelling.

De gemeente ziet nadrukkelijk het belang van samenwerking met de regiopartijen om op thema's een versnelling te kunnen realiseren. Hieraan geven zij invulling door actieve betrokkenheid in de werkgroepen van het OPD. De milieubouwstenen die door de RUD zijn uitgewerkt worden genoemd als resultaat van de regionale samenwerking.

In het OPD wordt ook gewerkt aan een afwegingsmethodiek. Hiermee wordt geborgd dat gemeenten in Drenthe milieuthema's op dezelfde wijze afwegen, maar elke gemeente kan hierin nog steeds haar eigen beleidsafwegingen maken. Ook voor de gemeente Westerveld is het belangrijk om zelf de bandbreedtes te kunnen bepalen.

Proces voor Omgevingsvisie is omgedraaid: eerst is sterk ingezet op participatie, gemeente is naar de bewoners toegegaan om op te halen wat zij belangrijk vinden voor hun gemeente. Deze resultaten worden nu verwerkt om in de tweede helft van 2019 meer vorm te krijgen. Ambitie is om de visie uiterlijk eerste kwartaal 2021 vast te stellen.

Het participatietraject waarbij burgers actief werden opgezocht in plaats van uitgenodigd, is zeer positief ontvangen. Bewoners hebben de mogelijkheid gekregen om de gemeente mee te geven wat ze waarderen aan hun leefomgeving en waar mogelijkheden voor verbetering zijn.

De uitkomsten van het participatietraject waren dat de bewoners de rust en de ruimte in de gemeente waarderen en dat onderhoud soms nog beter kan. In de tweede helft van 2019 worden de onderwerpen die bij de burgers zijn opgehaald verder verdiept en uitgewerkt.

3 Overdracht van taken

Er is een grote behoefte aan informatie: wat moet de gemeente doen, welke acties en welk budget horen daarbij?

De gemeente heeft behoefte aan duidelijkheid wat er op ze afkomt. Wat moet de gemeente, wat is het tijdsplan dat daarbij hoort en welke budgetten komen er beschikbaar?

Verder heeft de gemeente behoefte aan inzicht in welke locaties de Provincie overdraagt, maar ook in wat de Provincie zelf blijft doen.

Beleidsafwegingen wil gemeente zelf kunnen maken.

Om zelf beleidsafwegingen te kunnen maken is inzicht nodig in welke beleidsruimte er komt en welke kennis nodig is om dit te kunnen invullen.

Zeer actueel thema in de gemeente is de toepassing van bestrijdingsmiddelen in de lelieteelt. De gemeente wil graag weten of er op dit thema bevoegdheden naar hen toekomen en zo ja welke.

In de gemeente Westerveld zijn veel lelieteelers actief. Er is al jaren discussie over het toepassen van bestrijdingsmiddelen bij deze teelt. Recent heeft de gemeente hiermee nog het landelijke nieuws gehaald. De gemeente wil dan ook graag weten of ze ook op dit vlak beleidsvrijheid krijgt.

4 Rol bodem en ondergrond in ruimtelijke processen

In ruimtelijke processen is veel aandacht voor het op een goede manier omgaan met water. Bij deze afwegingen speelt de ondergrond een belangrijke rol, omdat infiltratie vaak niet mogelijk is door de aanwezige keileem.

Er is veel aandacht voor waterberging in alle ruimtelijke projecten van de gemeente. Dit gaat zowel over voldoende ruimte voor waterberging in nieuwbouwprojecten als over het behoud van (kleine) stukjes groen in bestaande structuren. Vanwege de aanwezigheid van keileem in de bodem is infiltratie nauwelijks mogelijk. Het beleid van de gemeente is dan ook gericht op het vasthouden en langzaam laten afstromen van het water.

Bij het klimaatrobuust inrichten van woonwijken wordt gebruik gemaakt van de klimaatatlas van het waterschap. De komende periode voert de gemeente ook klimaatstresstesten uit.

Op een wat hoger abstractieniveau wordt het bodem en ondergrond systeem nog niet meegewogen, de gemeente wordt hier graag in ondersteund vanuit het regioproject.

Er is nog niet nagedacht over de wijze waarop het thema bodem en ondergrond kan worden meegewogen in de Omgevingsvisie. Ideeën hiervoor vanuit het regioproject zijn dan ook zeer welkom. Interessant is om ook na te denken over thema's waarover de gemeente geen zeggenschap heeft (bijvoorbeeld gaswinning), maar die wel in de gemeente spelen.

Voor het aanhaken bij het (grond)waterprogramma van de Provincie wordt het OPD genoemd als platform om dit te toetsen en te volgen.